

Ekteskap blant utvalgte innvandrergupper i Norge

Human Rights Service (HRS) N1/2006

Human Rights Service (HRS)
Møllergt. 9, 0179 Oslo
Tlf. 22 33 80 00
www.rights.no
post@rights.no

pc01/06-N1/2006
12. januar 2006

Kapitel 1	Innledning	3
	Ekteskap i særstilling	3
	Henteekteskap	3
	Innvandrerbefolkningen	4
Kapitel 2	Ekteskap første generasjon	5
2.1	Ekteskapene til første generasjon kvinner	6
2.1.1	Endringer i perioden 1996 – 2004 for første generasjonskvinner	9
2.1.2	Ekteskapsmønster og botid	13
2.1.3	Sammendrag første generasjon kvinner	14
2.2	Ekteskapene til første generasjon menn	15
2.2.1	Endringer i perioden 1996 – 2004 for første generasjonsmenn	18
2.2.2	Ekteskapsmønster og botid	22
2.2.3	Sammendrag første generasjon menn	23
Kapitel 3	Ekteskap for etterkommerne (andregenerasjon)	23
3.1	Ekteskapene til andregenerasjon kvinner	24
3.1.1	Endringer i perioden	25
3.1.2	Sammendrag andregenerasjon kvinner	28
3.2	Ekteskapene til andregenerasjon menn	28
3.2.1	Endringer i perioden	29
3.2.2	Sammendrag andregenerasjon menn	32
Kapitel 4	Nye fenomen	32
4.1	23-årsgrensen sender de unge ut av utdanning	33
4.2	Tvinges inn i flerkoneri	34

Kapitel 1 Innledning

Human Rights Service (HRS) har de siste årene fulgt ekteskapsmønsteret til utvalgte innvandrergupper i Norge gjennom spesialbestilte tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Første gang vi publiserte denne form for ekteskapsstatistikk var i 2003 i boka "Feminin integrering – utfordringer i et fleretnisk samfunn". Den gangen tok vi utgangspunkt i 12 utvalgte befolkningsgruppers ekteskapsinngåelser for perioden fra og med 1996 til og med 2001.

I mai 2005 gav vi ut rapporten "Innvandring gjennom Ekteskap", der vi hadde supplert ekteskapsstatistikken med ytterligere to år, dvs. til og med 2003. I tillegg inkluderte vi fire nye ikke-vestlige befolkningsgrupper, men for de sistnevnte hadde vi kun statistikk for årene 2002 og 2003.

Til denne publikasjonen har vi utvidet statistikken til å omfatte 18 utvalgte ikke-vestlige befolkningsgruppers ekteskapsinngåelser for hele perioden 1996 til og med 2004.

Ekteskap i særstilling

HRS mener at ekteskapsinngåelser er en kvantifiserbar sosial indikator på integrering i Norge. Dette betyr ikke at ekteskapsmønsteret er den eneste integreringsindikatoren, for eksempel vil både utdanning, yrkesdeltakelse og bosettingsmønster være viktig, men nettopp ekteskap står i en særstilling da ekteskapsinnvandring er en hovedferdselsåre til Norge. Norge har, i likhet med resten av Europa, en kontrollert innvandringspolitikk. Det er med andre ord ikke lett å få varig opphold i Norge - utenom ved giftermål. **Ekteskap er således den enkleste, kjappeste og minst kontrollerte inngangsdøren til Norge.**

Men denne form for innvandring krever selvsagt en døråpner - noen i Norge å gifte seg med. Og her starter problemene for mange: Det er en tilkjempet rett i Norge å få inngå ekteskap med den man vil, og det er også akseptert å avslutte et ekteskap som ikke fungerer. Således er det ingen som ønsker å regulere valg av ektefelle, all den tid det er et reelt valg gjort av fri vilje. Dette gjenspeiles også i norsk lov, som bygger på frivilligheten ved ekteskapet. Norsk lov sier derimot ingenting om ekteskap inngått på bakgrunn av en kollektiv avgjørelse (såkalte arrangerte ekteskap), fordi det for de fleste stort sett er likegyldig hvordan selve giftermålet praktisk er organisert/arrangert.

Særloven om tvangsekteskap er langt på vei, i juridisk forstand, en unødvendig lov, men derimot er den et sterkt politisk signal. Signalet ble gitt etter at det ble offentlig kjent at unge personer i Norge ble tvunget inn i ufrivillige ekteskap. Det er vel heller ingen som i dag bestrider at det foregår tvangsgifting av norske borgere, men ingen kjenner omfanget. Samtidig bør det heller ikke herske noen tvil om at tvangsekteskap er avgjørende knyttet opp til kollektivistiske beslutninger i sterkt hierarkiske storfamilier.

Henteekteskap

Begrepet henteekteskap benytter vi bevisst for 1) å synliggjøre at herboende part gifter seg med en person som nesten uten unntak kommer til Norge (på såkalt familiejenforening), og 2) vi kjenner ikke til om partene i ekteskapet velger hverandre på fritt grunnlag (dvs. om ekteskapet er inngått av fri vilje fra begge parter, om det er en kollektivistisk beslutning etter fullt samtykke fra begge parter eller om det er inngått under en eller annen form for tvang), eller om ekteskapet er inngått proforma.

HRS stiller med andre ord kritiske spørsmål til praksisen med henteekteskap, da både med tanke på frivilligheten ved giftermålet, utbredelsen av proforma ekteskap, og konsekvensene i forhold til integreringen i det norske samfunnet. Selvsagt tror vi ikke at alle henteekteskap er tvangsekteskap, men vi tror tallene kan gi en indikasjon på omfanget, det vil si at mange av disse ekteskapene *kan* være ufrivillige ekteskap. Tvingen kan være et direkte press, eller påført ved at vedkommende er ”lært opp” til at valg av ektefelle er et familieanliggende og ikke et individuelt valg. Uansett vil ufrivillig giftermål være i strid med norsk lov, og i strid med sentrale menneskerettigheter. Samtidig kan praksisen være uheldig i et integreringsperspektiv, for eksempel ved stadig reproduksjon av førstegenerasjon.

Innvandrerbefolkningen

Per 1. januar 2005 bodde det i underkant av 365.000 innvandrere i Norge, hvilket utgjør 8 prosent av hele befolkningen (SSB). Av disse var 265.000, eller 72 prosent, av ikke-vestlig opprinnelse. I overkant av 63.900 var etterkommere eller andregenerasjon (født i Norge av to utenlandsfødte foreldre), hvilket utgjorde 17,5 prosent av innvandrerbefolkningen.

Innvandrerbefolkningen er per definisjon førstegenerasjonsinnvandrere og deres etterkommere (såkalt andregenerasjon). Barn født av andregenerasjon (tredjegenerasjon), der enten en eller begge foreldrene er født i Norge, regnes ikke med i innvandrerbefolkningen. For de vestlige innvandrerguppene er andelen førstegenerasjon stor. Dette forklares med at vestlige innvandrere i mye større grad får barn med nordmenn enn ikke-vestlige innvandrere, og når to vestlige innvandrere får barn sammen, flytter de gjerne tilbake til opprinnelseslandet, hvilket er sjeldent for ikke-vestlige innvandrere.

I 2004 økte innvandrerbefolkningen med 17.000 personer, hvilket er i underkant av 5 prosent. Fødselsoverskuddet var på 3.800 og innvandringsoverskuddet på 13.200. Til sammenligning var veksten for hele befolkningen på 29.000 personer, eller 0,6 prosent (SSB).

Innvandrerbefolkningen er en lite homogen gruppe. De representerer over 200 forskjellige opprinnelsesland. De største gruppene er innvandrere med opprinnelse fra Pakistan, Sverige, Danmark, Irak, Vietnam, Somalia, Bosnia-Hercegovina, Iran, Tyrkia og Serbia-Montenegro.

De ti største innvandrerguppene i Norge. 1. januar 2005.
Absolutte tall

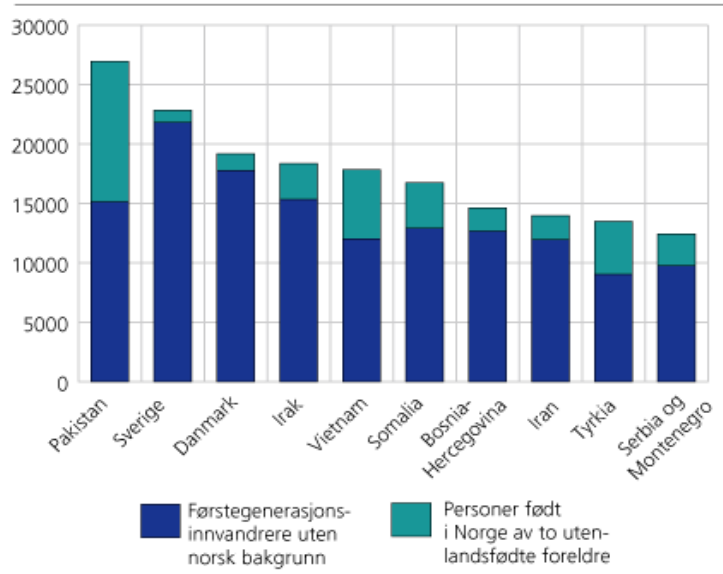

Fig.1: De ti største innvandrerguppene per 1. januar 2005. Fordelt på første- og andregenerasjon. I absolutte tall. Figur fra SSB.

Kapitel 2 Ekteskap førstegenerasjon

I ekteskapsstatistikken for førstegenerasjon har vi valgt befolkningsgrupper fra følgende land: Serbia og Montenegro, Tyrkia, Bosnia-Hercegovina, Eritrea, Etiopia, Gambia, Marokko, Somalia, Sri Lanka, Filippinene, India, Irak, Iran, Kina, Pakistan, Thailand, Vietnam og Chile.¹

Det er stor variasjon på størrelsen til de overnevnte innvandrerguppene. Per 1. januar 2005 var det over 15.000 førstegenerasjonsinnvandrere fra land som Irak og Pakistan (henholdsvis 15.340 og 15.154). Jf. tabell 1. Irakiske førstegenerasjonsinnvandrere har altså blitt flere enn de pakistanske. Det er færrest førstegenerasjonsinnvandrere fra Gambia på 883 og Eritrea på 1.647.

Opprinnelsesland	Totalt antall 1.generasjon	Botid i Norge:			
		Over 15 år i prosent	14 - 5 år i prosent	Over 5 år i prosent	Under 5 år i prosent
Bosnia-Hercegovina	12693	2	90	92	8
Chile	5630	75	15	90	10
Vietnam	12039	57	33	90	10
Pakistan	15154	60	23	83	17
Sri Lanka	8067	41	42	83	17
India	4602	59	22	81	19
Marokko	4325	47	34	81	19
Gambia	883	43	37	80	20
Eritrea	1647	44	33	77	23
Tyrkia	9042	45	32	77	23
Serbia og Montenegro	9783	15	62	77	23
Iran	11955	36	38	74	26
Filippinene	6915	38	28	66	34
Kina	4158	31	30	61	39
Thailand	6591	14	31	45	55
Somalia	12907	7	38	45	55
Irak	15340	4	39	43	57
Etiopia	2406	16	26	42	58

Tabell 1: Det totale antallet (førstegenerasjon) og botid i Norge (i prosent) for de aktuelle gruppene per 01.01.05. Tabellen viser fordelingen for de som har bodd i Norge over 5 år (henholdsvis fordelt på over 15 år og 14 til 5 år), og under 5 år (4 til 0 år). Kilde: SSB

Det er også store forskjeller i botiden for førstegenerasjonsinnvandrerne. Av de gruppene som har bodd i Norge *over 5 år*, er de største gruppene fra Bosnia-Hercegovina med 92 prosent, 90 prosent fra Chile og Vietnam, og 83 prosent fra Pakistan og Sri Lanka. Lengst botid, dvs. botid på over 15 år, er gruppene fra Chile med 75 prosent, Pakistan med 60 prosent, tett fulgt av India med 59 prosent. 30 prosent av pakistannerne, 26 prosent av inderne og 10 prosent av chilenerne har *over 25 års* botid i Norge.

Korteste botid, *under 5 år*, har gruppene fra Somalia med 58 prosent, Etiopia med 57 prosent og Irak og Thailand med 55 prosent.

¹ Dette utvalget representerer land fra de tre verdensdelene (Afrika, Asia og Europa) som det kommer flest på familiejenforening fra, samt at utvalget dekker noen av de største gruppene av ikke-vestlige innvandrere i Norge.

Ekteskap

I de 18 utvalgte befolkningsgruppene ble det i niårsperioden 1996 - 2004 for førstegenerasjonsinnvanderne inngått til sammen 18.902 ekteskap, herav 7.275 blant kvinnene og 10.817 blant mennene. Blant etterkommerne/andregenerasjon ble det inngått til sammen 1.656 ekteskap i samme periode, herav 964 blant kvinnene og 692 blant mennene. Totalt i perioden ble det inngått 20.558 ekteskap blant både første- og andregenerasjon, kvinner og menn, i utvalget.

2.1 Ekteskapene til førstegenerasjon kvinner

I perioden 1996 - 2004 ble det inngått til sammen 7.275 ekteskap blant førstegenerasjon kvinner i utvalget. Jf. tabell 2:

1996-2004	Tot. ant inngåtte ekteskap	Giftet seg med en fra:							
		utlandet ²		samme landbakgrunn, bosatt i Norge		annen landbakgrunn, bosatt i Norge		fra Norge ³	
1.gen. kvinne fra	7275	3087	42,5 %	2262	31 %	442	6 %	1484	20 %
Tyrkia	557	429	77 %	71	13 %	15	2,5 %	42	7,5 %
Pakistan	741	547	74 %	170	23 %	10	1 %	14	2 %
Marokko	230	150	65 %	36	15,5 %	17	7 %	27	11,5 %
Gambia	51	31	61 %	11	21,5 %	3	6 %	6	11,5 %
India	245	137	56 %	51	21 %	18	7 %	39	16 %
Eritrea	63	35	56 %	14	22 %	7	11 %	7	11 %
Etiopia	110	60	55 %	30	27 %	9	8 %	11	10 %
Somalia	258	136	53 %	90	35 %	14	5 %	18	7 %
Irak	289	142	49 %	124	43 %	13	4,5 %	10	3,5 %
Serbia-Montenegro	456	200	44 %	169	37 %	39	8,5 %	48	10,5 %
Chile	352	155	44 %	58	16 %	27	8 %	112	32 %
Bosnia-Hercegovina	560	212	38 %	243	43 %	44	8 %	61	11 %
Iran	505	162	32 %	186	37 %	59	12 %	98	19 %
Sri Lanka	653	194	30 %	420	64 %	6	1 %	33	5 %
Kina	229	69	30 %	41	18 %	35	15 %	84	37 %
Vietnam	852	250	29,5 %	477	56 %	30	3,5 %	95	11 %
Filippinene	677	120	18 %	65	9,5 %	48	7 %	444	65,5 %
Thailand	447	58	13 %	6	1 %	45	10 %	338	76 %

Tabell 2: Viser ekteskapsmønsteret for 1. generasjonskvinnene i Norge for de utvalgte opprinnelseslandene for perioden fra og med 1996 til og med 2004. Kilde: HRS

De fleste førstegenerasjonskvinnene giftet seg i angitte periode med mann fra utlandet, der hovedregelen er at ektemannen er hentet fra opprinnelseslandet. Disse ekteskapene utgjør i underkant av 43 prosent av samtlige ekteskap, men variasjonen mellom gruppene er betydelige. For eksempel inngikk om lag 77 prosent av tyrkiske kvinner og 74 prosent av pakistanske kvinner henteekteskap, mens bare 13 prosent av thailandske kvinner og 18 prosent av filippiniske kvinner hentet ektefellen utenfor Norges grenser.

² Ektefellen antas av SSB i de fleste tilfeller å være bosatt i opprinnelseslandet, noe som korresponderer med familiegjenforeningsstatistikk fra Utlendingsdirektoratet.

³ I betydningen etnisk norsk, dvs. at både foreldre og besteforeldre er norskfødte.

I perioden ble det inngått 31 prosent ekteskap med mann av samme opprinnelse som seg selv som er bosatt her, men også her er variasjonene gruppene mellom betydelig. 64 prosent av ekteskapene blant kvinner fra Sri Lanka, ble inngått med singalesisk mann bosatt i Norge. For kvinner med opprinnelse fra Vietnam, var 56 prosent av ekteskapene med vietnamesisk mann bosatt her. Men bare 1 prosent av kvinnene fra Thailand og i underkant av 10 prosent av kvinnene fra Filippinene giftet seg med en av samme opprinnelse bosatt her (vi må ta høyde for det betydelige kvinneoverskuddet i Norge fra disse landene).⁴

Tallene tilsier at opp mot 75 prosent av samtlige ekteskap for første generasjon kvinne ble inngått med mann med samme landbakgrunn som dem selv.

20 prosent av ekteskapene ble i denne perioden inngått med norsk etnisk mann. Det er imidlertid først og fremst filippinske og thailandske første generasjonskvinner som inngår ekteskap med etnisk norsk mann, med en prosentfordeling på henholdsvis 66 og 76 prosent.⁵ Dette påvirker også gjennomsnittstallene markant: Tar vi disse ut av statistikken, utgjorde bare 11 prosent ekteskap med norsk mann (som for øvrig er det samme tallet som for første generasjonsmennene). Også mange kinesiske første generasjonskvinner inngår ekteskap med norsk mann, og tendensen synes økende (jf. under).

Hva gjelder ekteskap med mann bosatt i Norge av annen landbakgrunn, dvs. verken norsk eller samme landbakgrunn som bruden, utgjorde dette bare 6 prosent av ekteskapene.

Henteekteskap blant første generasjonskvinner

Det fremgår også at det er til dels store variasjoner mellom gruppene hva gjelder henteekteskap. Prosentvis giftet flest tyrkiske og pakistanske kvinner gifter seg med mann i utlandet, der hovedandelen antas å være opprinnelseslandet, med henholdsvis opp mot 77 og 74 prosent av ekteskapene. En rangering, skilt mellom over og under 50 prosent, ser slik ut:

Over 50 %	1. Tyrkia	77 %
	2. Pakistan	74 %
	3. Marokko	65 %
	4. Gambia	61 %
	5. India	56 %
	6. Eritrea	56 %
	7. Etiopia	55 %
	8. Somalia	53 %
Under 50 %	9. Irak	49 %
	10. Serbia og Montenegro	44 %
	11. Chile	44 %
	12. Bosnia Hercegovina	38 %
	13. Iran	32 %
	14. Sri Lanka	30 %
	15. Kina	30 %
	16. Vietnam	30 %
	17. Filippinene	18 %
	18. Thailand	13 %

Tabell 3: 1. generasjon kvinne henteekteskap (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden). Kilde: HRS

⁴ Per 1. januar 2005 var kvinneoverskuddet i Norge fra Thailand på 85 prosent, og fra Filippinene på 76 prosent (SSB).

⁵ Vi minner om at disse ekteskapstallene viser hvem bosatte i Norge gifter seg med. Med andre ord er det slik at majoriteten av thailandske og filippinske kvinner som allerede er bosatt i Norge, og som inngikk ekteskap i perioden, giftet seg med etnisk norsk mann.

Ektefelle med samme landbakgrunn, men allerede bosatt i Norge

Blant dem som gifter seg med mann med samme landbakgrunn og som allerede er bosatt i Norge, topper kvinner fra Sri Lanka og Vietnam statistikken, men hhv 64 prosent og 56 prosent, mens thailandske kvinner bunner statistikken med bare 1 prosent (merk det betydelige kvinneoverskuddet i Norge fra Thailand).

Over 50 %	1. Sri Lanka	64 %
	2. Vietnam	56 %
Under 50 %	3. Bosnia Hercegovina	43 %
	4. Irak	43 %
	5. Serbia og Montenegro	37 %
	6. Iran	37 %
	7. Somalia	35 %
	8. Etiopia	27 %
	9. Pakistan	23 %
	10. Eritrea	22 %
	11. Gambia	22 %
	12. India	21 %
	13. Kina	18 %
	14. Chile	16 %
	15. Marokko	16 %
	16. Tyrkia	13 %
	17. Filippinene	10 %
	18. Thailand	1 %

Tabell 4: 1.generasjon kvinne som giftet seg med en av samme opprinnelse som seg selv, men der ektefellen allerede var bosatt i Norge (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden). Kilde: HRS

Ektefelle med annen landbakgrunn

Relativt få førstegenerasjonskvinner giftet seg med mann med annen landbakgrunn enn seg selv eller etnisk norsk mann, i gjennomsnitt bare 6 prosent. Flest slike ekteskap ble inngått av kinesiske kvinner med i 15 prosent. Færrest slike ekteskap ble inngått av kvinner fra Sri Lanka og Pakistan, begge med 1 prosent.

Over 50 %		
Under 50 %	1. Kina	15 %
	2. Iran	12 %
	3. Eritrea	11 %
	4. Thailand	10 %
	5. Serbia og Montenegro	9 %
	6. Chile	8 %
	7. Bosnia Hercegovina	8 %
	8. Etiopia	8 %
	9. Gambia	6 %
	10. India	7 %
	11. Marokko	7 %
	12. Filippinene	7 %
	13. Somalia	5 %
	14. Irak	5 %
	15. Vietnam	4 %
	16. Tyrkia	3 %
	17. Sri Lanka	1 %
18. Pakistan	1 %	

Tabell 5: 1.generasjon kvinne som giftet seg med en allerede bosatt i Norge av annen landbakgrunn enn seg selv og som heller ikke var etnisk norsk (prosentandel av ekteskapene i perioden). Kilde: HRS

Ektefelle med etnisk norsk bakgrunn

Hva gjelder ekteskap med etnisk norsk mann skiller kvinner bosatt i Norge fra Thailand og Filippinene seg markant ut, der hele 76 og 66 prosent av ekteskapene er med norsk mann. Færrest slike ekteskap ble inngått av pakistanske førstegenerasjonskvinner, med 2 prosent av ekteskapene.

Over 50 %	1. Thailand	76 %
	2. Filippinene	66 %
Under 50 %	3. Kina	37 %
	4. Chile	32 %
	5. Iran	19 %
	6. India	16 %
	7. Marokko	12 %
	8. Gambia	12 %
	9. Eritrea	11 %
	10. Serbia og Montenegro	11 %
	11. Bosnia Hercegovina	11 %
	12. Vietnam	11 %
	13. Etiopia	10 %
	14. Tyrkia	8 %
	15. Somalia	7 %
	16. Sri Lanka	5 %
	17. Irak	4 %
	18. Pakistan	2 %

Tabell 6: 1.generasjon kvinne som giftet seg med norsk mann (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden). Kilde: HRS

2.1.1 Endringer i perioden 1996 – 2004 for førstegenerasjonskvinner

Henteekteskap

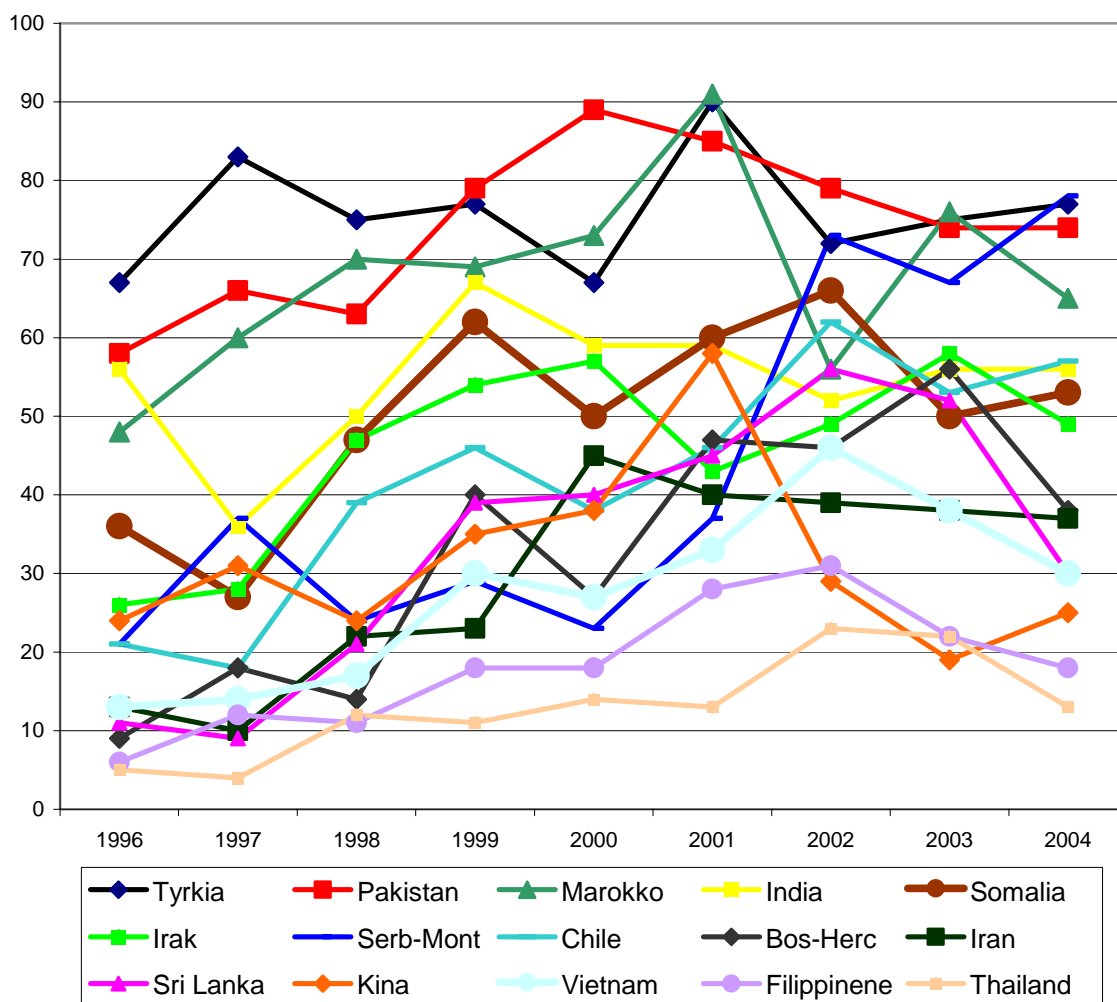
Det synes å være en tendens til at kvinnene i økende grad inngår henteekteskap, som i henhold til familiegjennforeningsstatistikk er med mann bosatt i opprinnelseslandet, jf. tabell 7 (i prosent)⁶.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Tyrkia	67	83	75	77	67	90	72	75	77
Pakistan	58	66	63	79	89	85	79	74	76
Marokko	48	60	70	69	73	91	56	76	65
Gambia	27	40	40	75	75	86	60	100	61
India	56	36	50	67	59	59	52	56	56
Eritrea	33	71	29	50	50	67	83	64	56
Etiopia	60	25	25	67	25	62	44	71	62
Somalia	36	27	47	62	50	60	66	50	53
Irak	26	28	47	54	57	43	49	58	49
Serb-Mont	21	37	24	29	23	37	73	67	78
Chile	21	18	39	46	38	46	62	53	57
Bos-Herc	9	18	14	40	27	47	46	56	38
Iran	13	10	22	23	45	40	39	38	37
Sri Lanka	11	9	21	39	40	45	56	52	30
Kina	24	31	24	35	38	58	29	19	25
Vietnam	13	14	17	30	27	33	46	38	30
Filippinene	6	12	11	18	18	28	31	22	18
Thailand	5	4	12	11	14	13	23	22	13

Tabell 7: Viser henteekteskapene (i prosent) for 1.generasjon kvinner årene 1996 – 2004. Kilde: HRS

⁶ Dette omfatter bare data for en niårsperiode, og er slik sett usikre tall. Vi er avhengig av data for flere år for å kunne fastslå noe klart mønster.

Innenfor perioden har det vært en økning for alle befolkningsgrupper, selv om det for de fleste gruppene er innbyrdes variasjoner. For noen av gruppene, spesielt kvinner med opprinnelse fra Gambia og Eritrea, er det relativt få ekteskap totalt sett, henholdsvis 51 og 63 ekteskap, og det samme er med Etiopia med 110 ekteskap. Dette gir store prosentvise utslag, og vi har derfor utelatt disse tre befolkningsgruppene i figuren under som viser endringene i perioden for gruppene (i prosent).

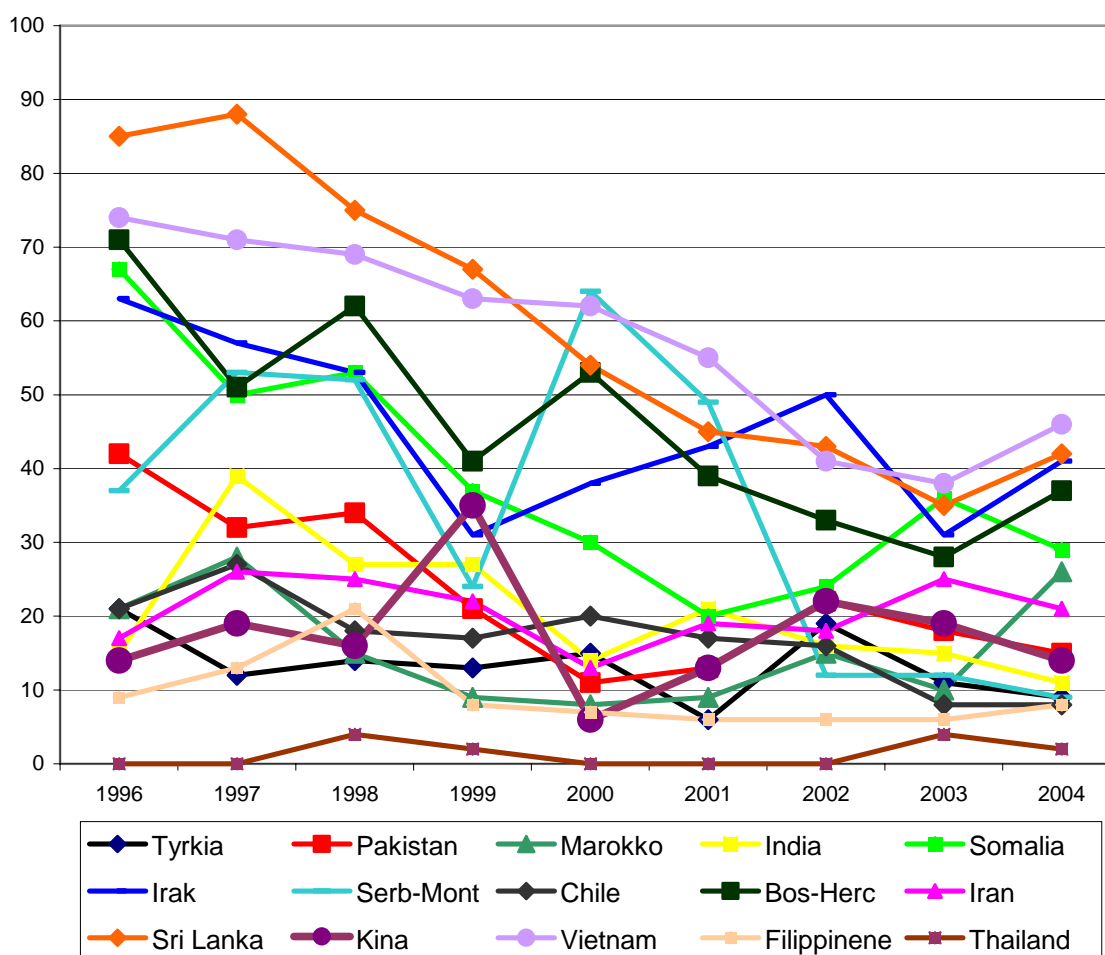
Figur 2: Viser utviklingen hva gjelder 1.generasjonskvinner henteekteskap (i prosent) for perioden 1996 – 2004 (for 15 av de 18 befolkningsgruppene). Kilde: HRS

For noen av gruppene har prosentandelen henteekteskap vært høy i hele perioden, og har i tillegg økt noe i perioden, spesielt for tyrkiske og pakistanske førstegenerasjonskvinner, samt for de marokkanske. For indiske førstegenerasjonskvinnene har prosentandelen ligget på i overkant av 50 prosent hele perioden (med unntak for året 1997). For andre har det vært en økning, som synes spesielt å gjelde henteekteskapene til kvinnene fra Serbia-Montenegro, Somalia, Chile, Bosnia-Hercegovina, Irak, Iran og Sri Lanka.

Det kan synes som om kinesiske førstegenerasjonskvinner har nedgang hva gjelder henteekteskap, men ingen av de øvrige gruppene synes å vise noen slik tendens.

Ekteskap med mann av samme opprinnelse bosatt i Norge

Av de som inngår ekteskap med mann av samme opprinnelse, men som allerede var bosatt i Norge, er det inngått flest slike ekteskap blant førstegenerasjonskvinner fra Sri Lanka og Chile. Men ser vi på utviklingen de siste ni årene, har andelen av slike giftermål sunket betraktelig i perioden. Den samme utviklingen synes å gjøre seg gjeldende for de fleste grupper. Det kan med andre ord synes som om stadig færre førstegenerasjonskvinner gifter seg med mann av samme opprinnelse som bor i Norge. Se figur 3 (prosentandel av ekteskapene).

Figur 3: Viser utviklingen i perioden 1996 – 2004 hva gjelder prosentandelen av 1.generasjonskvinneres ekteskap med mann av samme opprinnelse som var bosatt i Norge (for 15 av de 18 befolkningsgruppene). Kilde: HRS

Ekteskap med norsk mann

Det har vært få endringer hva gjelder ekteskap inngått mellom førstegenerasjons kvinne og etnisk norsk mann i perioden 1996 – 2004. Regelen synes å være at førstegenerasjonskvinner fra de nevnte opprinnelsesland i liten grad gifter seg med etnisk norsk mann, da med det tidligere nevnte unntaket for filippinske og thailandske kvinner, og den eventuelle økningen for kinesiske kvinner.

Jf. tabell 8, som viser absolutte tall.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Sum	Totalt
Tyrkia	4	3	7	8	3	1	3	5	8	42	557
Pakistan	0	0	0	3	0	1	0	5	5	14	741
Marokko	6	1	1	5	4	0	3	3	4	27	230
Gambia	1	0	0	2	1	0	1	0	1	3	51
India	5	6	6	2	4	3	7	4	2	39	245
Eritrea	0	1	0	0	1	0	1	2	2	7	63
Etiopia	0	2	2	0	0	3	2	0	2	11	110
Somalia	0	2	0	0	6	2	1	2	5	18	258
Irak	1	0	0	1	1	2	0	4	1	10	289
Serb-Mont	4	1	6	5	9	7	2	9	5	48	456
Chile	13	15	10	14	12	13	8	11	16	112	352
Bos-Herc	6	7	5	4	9	4	14	7	5	61	560
Iran	6	7	9	11	10	11	13	12	19	98	505
Sri Lanka	3	3	3	5	2	4	0	8	5	33	653
Kina	7	4	12	7	5	5	9	15	20	84	229
Vietnam	6	10	9	6	6	11	11	23	13	95	852
Filippinene	51	63	57	56	34	35	41	56	51	444	677
Thailand	32	38	40	46	38	36	32	34	42	338	447

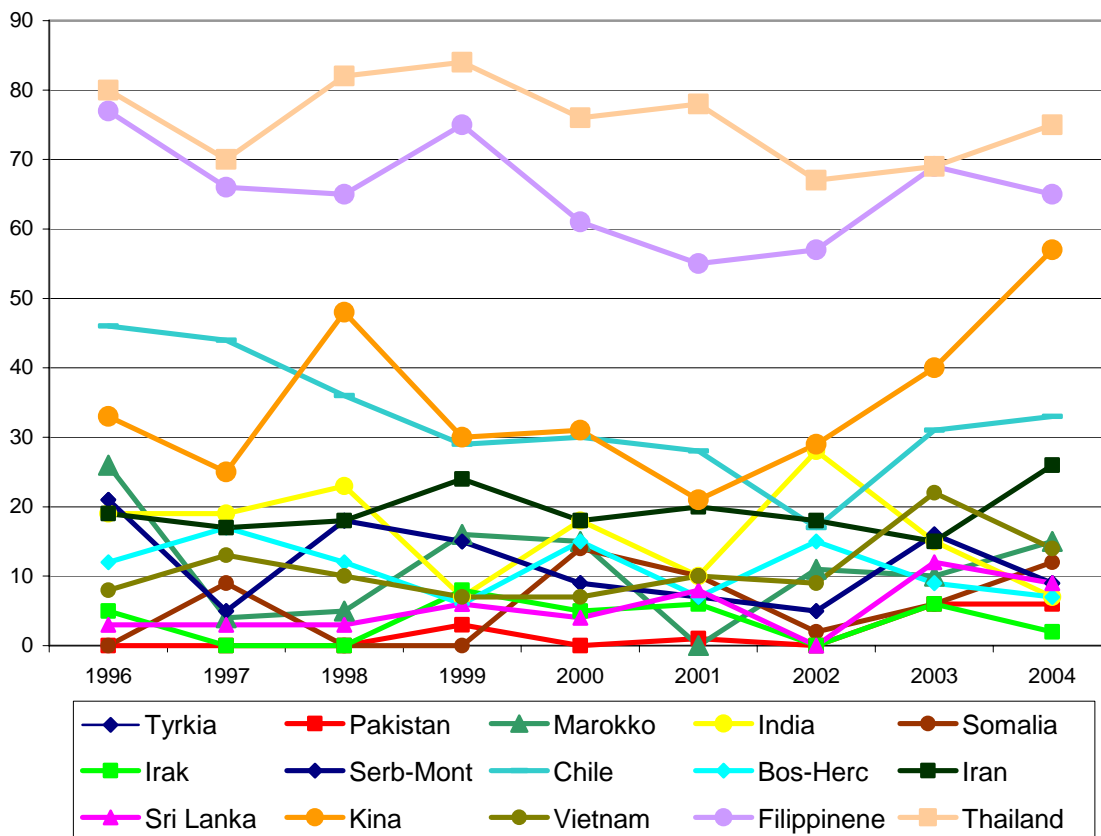
Tabell 8: Viser antall ekteskap (absolutte tall) inngått mellom førstegenerasjonskvinne i Norge og etnisk norsk mann i perioden 1996 – 2004. Kolonnene til høyre viser summen av ekteskap med norsk mann i perioden og totalt inngåtte ekteskap. Kilde: HRS

Totalt inngikk 1.484 førstegenerasjonskvinner i utvalget ekteskap med etnisk norsk mann i angitt periode. Majoriteten av disse ekteskapene ble inngått av kvinner med opprinnelse fra Filippinene og Thailand med 782 ekteskap, som utgjør 53 prosent av samtlige ekteskap inngått med norske menn i perioden. Tar vi filippinske og thailandske kvinner ut av utvalget, står vi igjen med 702 ekteskap (eller 11 prosent) inngått mellom førstegenerasjonskvinne og norsk mann i hele niårsperioden.

Utenom kvinnene fra Thailand og Filippinene, er det først og fremst førstegenerasjonskvinner fra Kina, Chile og Iran som gifter seg med norske menn, henholdsvis med 37 prosent (84 ekteskap), 32 prosent (112 ekteskap) og 19 prosent (98 ekteskap).

Førstegenerasjonskvinner fra Pakistan, Sri Lanka og Irak gifter seg sjeldent med norsk mann, noe som er stabilt for hele perioden.

Selv om det er få ekteskap i antall som inngås med etnisk norsk mann, er det variasjoner i gruppene knyttet til hvor stor prosentandel disse ekteskapene utgjør av samtlige inngåtte ekteskap innenfor den enkelte gruppe. I figuren nedenfor illustrerer vi prosentandelen ekteskap inngått med norsk mann for de enkelte gruppene i hele perioden (der vi har tatt ut de tre gruppene med relativt få ekteskap totalt, dvs. gambiske, eritreiske og etiopiske førstegenerasjonskvinner):

Figur 4: Viser utviklingen (i prosent) hva gjelder 1. generasjon kvinner som har inngått ekteskap med etnisk norsk mann i perioden 1996 – 2004 (for 15 av de 18 gruppene i utvalget). Kilde: HRS

2.1.2 Ekteskapsmønster og botid

I et integreringsperspektiv er det ofte hevdet at innvandreres botid har stor betydning for integreringen. Med andre ord forventes det at jo lengre tid en gruppe innvandrere har bodd i Norge, jo mer integrert vil gruppens medlemmer bli i det norske samfunnets skikker og verdsettelse. Med andre ord: Lang botid vil gjøre befolkningen mer lik. Dette kan være riktig for integreringsvariabler som utdanning og tilgang til arbeidsmarkedet, men når vi sammenligner gruppens botid med ekteskapsmønsteret til førstegenerasjonskvinnene, er det lite som tyder på noen sammenheng mellom botid for gruppen og praksisen med henteekteskap.

Opprinnelsesland	Andelen henteekteskap i niårsperioden	Botid i Norge for gruppen	
		Over 5 år	Under 5 år
Tyrkia	77 %	77 %	23 %
Pakistan	74 %	83 %	17 %
Marokko	65 %	81 %	19 %
Gambia	61 %	80 %	20 %
India	56 %	81 %	19 %

Tabell 9: Viser de fem gruppene som i størst omfang inngikk henteekteskap, sammenholdt med botid for samme gruppe. Kilde: HRS

Av de gruppene som prosentvis har inngått flest henteekteskap, er pakistanerne den gruppen med lengst botid i Norge. 81 prosent har bodd her i over fem år, og hele 60 prosent av disse i over 15 år, samtidig inngikk hele 74 prosent av kvinnene henteekteskap. Også de øvrige

gruppene der majoriteten inngikk henteekteskap, kvinner fra Tyrkia, Marokko, Gambia og India, har lang botid.

Går vi til den andre enden av skalaen, dvs. til dem som i minst omfang gifter seg utenlands, er det heller ingenting som tyder på at botid i Norge har særlig innvirkning.

Opprinnelsesland	Andelen henteekteskap i niårsperioden	Botid i Norge for gruppen	
		Over 5 år	Under 5 år
Thailand	13 %	45 %	55 %
Filippinene	18 %	66 %	34 %
Vietnam	30 %	90 %	10 %
Kina	30 %	61 %	39 %
Sri Lanka	30 %	83 %	17 %

Tabell 10: Viser de fem gruppene som i *minst* omfang inngikk henteekteskap, sammenholdt med botid for samme gruppe. Kilde: HRS

Thailandske og filippinske kvinner har kortest botid, og er de som i minst omfang praktiserer henteekteskap. Førstegenerasjonskvinner fra Vietnam og Sri Lanka, som har lang botid i Norge, er av de gruppene som i minst omfang (30 prosent) inngikk henteekteskap. Det samme gjelder for kinesiske førstegenerasjonskvinner, samtidig med at de er en av gruppene med kortest botid.

2.1.3 Sammendrag førstegenerasjon kvinner

- Opp mot 75 prosent av førstegenerasjonskvinnene i Norge som giftet seg i perioden har inngått ekteskap med mann med samme landbakgrunn som dem selv (utgjør 5.349 av 7.275 ekteskap).
- Henteekteskapene, der ekteskapet ble inngått med mann i utlandet, hovedsakelig kvinnens opprinnelsesland, utgjør i underkant av 43 prosent (3.087 ekteskap). Henteekteskap ble mest praktisert av tyrkiske og pakistanske kvinner, og minst av thailandske og filippinske kvinner.
- Førstegenerasjonskvinner fra Sri Lanka og Vietnam giftet seg hovedsakelig med mann av samme opprinnelse som allerede var bosatt her. Færrest slike ekteskap ble inngått av thailandske kvinner (her må vi ta høyde for kvinneoverskuddet av thailandske kvinner i Norge) og tyrkiske kvinner. For alle grupper synes stadig færre å inngå slike ekteskap.
- Det er stor variasjon gruppene mellom hva gjelder ekteskap med norsk mann. Desidert flest slike ekteskap ble inngått av førstegenerasjonskvinner fra Thailand og Filippinene, som representerer 53 prosent av alle ekteskap med norsk mann. Færrest slike ekteskap er blitt inngått av kvinner fra Pakistan, Irak og Sri Lanka.
- Botid i Norge synes å ha liten, om noen, innvirkning på førstegenerasjonskvinnenes ekteskapsmønster.

2.2 Ekteskapene til første generasjon menn

Ekteskapsmønsteret til første generasjon menn har klare fellestrekk med første generasjon kvinner innenfor de fleste gruppene. I perioden 1996 - 2004 ble det inngått til sammen 10.817 ekteskap blant første generasjon menn. Av disse var i overkant av 62 prosent (6.777 ekteskap) henteekteskap. Om lag 23 prosent (2.501 ekteskap) var med kvinne av samme opprinnelse som allerede var bosatt i Norge.

1996-2004	Tot. ant inngåtte ekteskap	Giftet seg med ei fra:							
		utlandet ⁷		samme landbakgrunn, bosatt i Norge		annen landbakgrunn, bosatt i Norge		fra Norge ⁸	
1.gen. mann fra	10817	6777	62 %	2501	23 %	502	4 %	1197	11 %
Tyrkia	838	634	76 %	85	10 %	27	3 %	92	11 %
Pakistan	1125	852	75 %	201	18 %	26	3 %	46	4 %
Marokko	589	418	71 %	43	7 %	30	5 %	98	17 %
Gambia	140	86	62 %	11	8 %	13	9 %	30	21 %
India	419	273	65 %	57	14 %	23	5 %	66	16 %
Eritrea	159	130	81 %	14	9 %	10	6 %	5	3 %
Etiopia	158	101	64 %	32	20 %	12	8 %	13	8 %
Somalia	355	248	70 %	91	26 %	4	1 %	12	3 %
Irak	965	588	61 %	123	13 %	74	8 %	179	18 %
Serbia-Montenegro	809	433	53 %	175	22 %	59	7 %	142	18 %
Chile	428	213	50 %	58	13 %	29	7 %	128	30 %
Bosnia-Hercegovina	681	319	47 %	245	36 %	46	7 %	71	10 %
Iran	1158	690	60 %	190	16 %	83	7 %	195	17 %
Sri Lanka	1193	696	58 %	426	36 %	21	2 %	50	4 %
Kina	217	137	63 %	201	19 %	18	8 %	22	10 %
Vietnam	1369	855	63 %	480	35 %	16	1 %	18	1 %
Filippinene	165	74	45 %	63	38 %	8	5 %	20	12 %
Thailand	49	30	61 %	6	12 %	3	6 %	10	21 %

Tabell 11: Viser ekteskapsmønsteret for 1. generasjonsmennene i Norge for de utvalgte opprinnelseslandene for perioden fra og med 1996 til og med 2004. Kilde: HRS

Dette tilsier at opp mot 85 prosent av samtlige ekteskap blant første generasjon menn i aktuell periode, ble inngått med kvinne av samme opprinnelse. Sammenlignet med første generasjon kvinner var dette tallet i underkant av 75 prosent (da inkludert kvinnene fra Thailand og Filippinene).

Henteekteskap blant menn

Førstegenerasjonsmenn fra Eritrea var de som i inngikk høyest andel henteekteskap, totalt 81 prosent, men samtidig omfatter dette bare 159 ekteskap i hele perioden. Tyrkiske og pakistanske menn inngikk også høy andel henteekteskap, begge på om lag 76 prosent. De følges tett av marokkanere (71 prosent) og somaliere (70 prosent). Menn fra Bosnia-Hercegovina og Filippinene er de som i minst grad inngår henteekteskap, men prosentandelen er fortsatt relativt høy med om lag 45 prosent (for filippinske menn er det kun 165 ekteskap totalt i perioden). Rangering fremkommer i tabellen under, der vi også har sammenlignet med første generasjon kvinner.

⁷ Ektefellen antas av SSB i de fleste tilfeller å være bosatt i opprinnelseslandet, noe som korresponderer med familiegjenforeningsstatistikk.

⁸ I betydningen etnisk norsk, dvs. at både foreldre og besteforeldre er norskfødte.

	Menns henteekteskap	Kvinner henteekteskap
Over 50 %	1. Eritrea 81 % 2. Tyrkia 76 % 3. Pakistan 75 % 4. Marokko 71 % 5. Somalia 70 % 6. India 65 % 7. Etiopia 64 % 8. Kina 63 % 9. Vietnam 63 % 10. Gambia 62 % 11. Irak 61 % 12. Thailand 61 % 13. Iran 60 % 14. Sri Lanka 58 % 15. Serbia-Monte 53 % 16. Chile 50 %	1. Tyrkia 77 % 2. Pakistan 74 % 3. Marokko 65 % 4. Gambia 61 % 5. India 56 % 6. Eritrea 56 % 7. Etiopia 55 % 8. Somalia 53 %
Under 50 %	17. Bosnia-Herce 47 % 18. Filippinene 45 %	9. Irak 49 % 10. Serbia-Monte 44 % 11. Chile 44 % 12. Bosnia-Herce 38 % 13. Iran 32 % 14. Sri Lanka 30 % 15. Kina 30 % 16. Vietnam 30 % 17. Filippinene 18 % 18. Thailand 13 %

Tabell 12: 1.generasjon menns henteekteskap (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden), sammenlignet med 1.førstegenerasjonskvinner. Kilde: HRS

Ektefelle med samme landbakgrunn, men allerede bosatt i Norge

Gjennomsnittlig giftet 23 prosent av førstegenerasjonsmennene seg med ei av samme opprinnelse som var bosatt i Norge, hvilket utgjør 2.501 ekteskap.

	Menn	Kvinner
Over 50 %		1. Sri Lanka 64 % 2. Vietnam 56 %
Under 50 %	1. Filippinene 38 % 2. Sri Lanka 36 % 3. Bosnia -Herce 36 % 4. Vietnam 35 % 5. Somalia 26 % 6. Serbia-Monte 22 % 7. Etiopia 20 % 8. Kina 19 % 9. Pakistan 18 % 10. Iran 16 % 11. India 14 % 12. Irak 13 % 13. Thailand 12 % 14. Tyrkia 10 % 15. Eritrea 9 % 16. Gambia 8 % 17. Chile 7 % 18. Marokko 7 %	3. Bosnia -Herce 43 % 4. Irak 43 % 5. Serbia-Monte 37 % 6. Iran 37 % 7. Somalia 35 % 8. Etiopia 27 % 9. Pakistan 23 % 10. Eritrea 22 % 11. Gambia 22 % 12. India 21 % 13. Kina 18 % 14. Chile 16 % 15. Marokko 16 % 16. Tyrkia 13 % 17. Filippinene 10 % 18. Thailand 1 %

Tabell 13: 1.generasjon menn (sammenlignet med 1.generasjonskvinner) som giftet seg med en av samme opprinnelse som seg selv, og der ektefellen allerede var bosatt i Norge (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden). Kilde: HRS

Filippinere gifter seg i størst utstrekning med kvinne av samme opprinnelse som er bosatt i Norge. Disse ekteskapene utgjør 38 prosent (totalt kun 165 ekteskap), tett fulgt av menn fra Sri Lanka og Bosnia-Hercegovina (begge med 36 prosent), og vietnamesere med 35 prosent.

I den andre enden av skalaen finner vi marokkanere og chilenerne (begge på 7 prosent), deretter følger gambiere (8 prosent) og eritreere (9 prosent). For de to sistnevnte grupper er det inngått få ekteskap, henholdsvis totalt 140 og 159 ekteskap.

Ektefelle med annen landbakgrunn

Det er få førstegenerasjonsmenn som har inngått ekteskap med en kvinne med annen landbakgrunn eller etnisk norsk. Gjennomsnittlig utgjør disse blandingskjeskapene bare 4 prosent, som utgjør 502 ekteskap.

Flest slike ekteskap ble inngått av gambiske menn med 9 prosent (13 av totalt 140 ekteskap), tett fulgt av menn fra Etiopia (12 av 158 ekteskap), Irak (74 av 965 ekteskap) og Kina (18 av 217 ekteskap), samtlige med en andel på 8 prosent.

Færrest slike ekteskap ble inngått av menn fra Vietnam (16 av 1.369 ekteskap) og Somalia (4 av 355 ekteskap), begge med 1 prosent.

	Menn	Kvinner
Over 50 %		
Under 50 %	1. Gambia 9 % 2. Etiopia 8 % 3. Irak 8 % 4. Kina 8 % 5. Iran 7 % 6. Serbia-Monte 7 % 7. Chile 7 % 8. Bosnia -Herce 7 % 9. Thailand 6 % 10. Eritrea 6 % 11. Filippinene 5 % 12. India 5 % 13. Marokko 5 % 14. Tyrkia 3 % 15. Pakistan 3 % 16. Sri Lanka 2 % 17. Somalia 1 % 18. Vietnam 1 %	1. Kina 15 % 2. Iran 12 % 3. Eritrea 11 % 4. Thailand 10 % 5. Serbia og Montenegro 9 % 6. Chile 8 % 7. Bosnia Hercegovina 8 % 8. Etiopia 8 % 9. Gambia 6 % 10. India 7 % 11. Marokko 7 % 12. Filippinene 7 % 13. Somalia 5 % 14. Irak 5 % 15. Vietnam 4 % 16. Tyrkia 3 % 17. Sri Lanka 1 % 18. Pakistan 1 %

Tabell 14: 1.generasjon menn (sammenlignet med 1.generasjonskvinner) som giftet seg med ei allerede bosatt i Norge av annen landbakgrunn og som heller ikke var etnisk norsk (prosentandel av ekteskapene i perioden). Kilde: HRS

Ektefelle med norsk kvinne

I niårsperioden er det inngått totalt 1.197 ekteskap, eller 11 prosent, mellom førstegenerasjon mann og norsk kvinne. Chilenske menn har inngått flest ekteskap med norsk kvinne, totalt 30 prosent (128 av 428 ekteskap).

Færrest slike ekteskap er blant vietnamesiske førstegenerasjonsmenn med 1 prosent (18 av 1.369 ekteskap).

	1.gen. mann	1.gen. kvinne
Over 50 %		1. Thailand 76 % 2. Filippinene 66 %
Under 50 %	1. Chile 30 % 2. Thailand 21 % 3. Gambia 21 % 4. Irak 18 % 5. Serbia-Monte 18 % 6. Marokko 17 % 7. Iran 17 % 8. India 16 % 9. Tyrkia 11 % 10. Kina 10 % 11. Filippinene 12 % 12. Bosnia -Herce 10 % 13. Sri Lanka 4 % 14. Pakistan 4 % 15. Eritrea 3 % 16. Etiopia 3 % 17. Somalia 3 % 18. Vietnam 1 %	3. Kina 37 % 4. Chile 32 % 5. Iran 19 % 6. India 16 % 7. Marokko 12 % 8. Gambia 12 % 9. Eritrea 11 % 10. Serbia og Montenegro 11 % 11. Bosnia Hercegovina 11 % 12. Vietnam 11 % 13. Etiopia 10 % 14. Tyrkia 8 % 15. Somalia 7 % 16. Sri Lanka 5 % 17. Irak 4 % 18. Pakistan 2 %

Tabell 15: 1.generasjon menn (sammenlignet med 1.generasjon kvinne) som giftet seg med norsk ektefelle (prosentandel av ekteskapene i niårsperioden). Kilde: HRS

2.2.1 Endringer i perioden 1996 – 2004 for førstegenerasjonsmenn

Henteekteskap

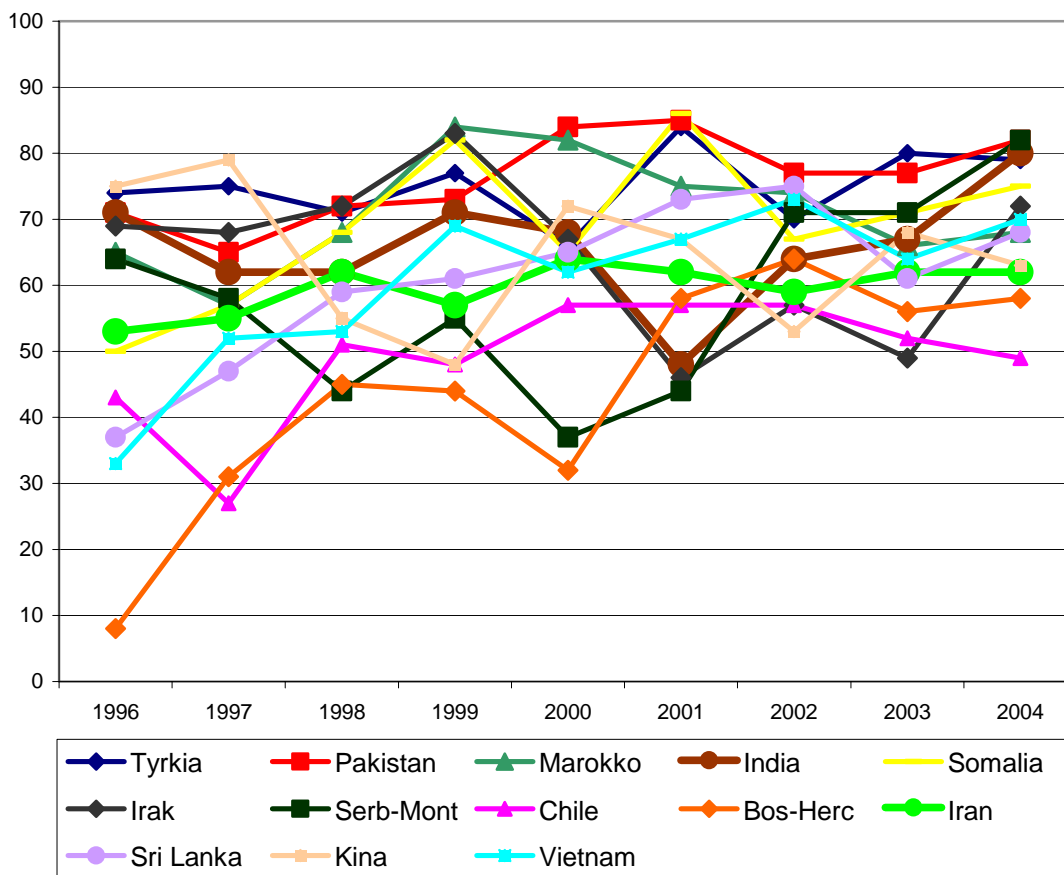
Majoriteten av førstegenerasjonsmennene har inngått henteekteskap, og tendensen synes økende for nesten alle grupper.⁹

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Tyrkia	74	75	71	77	66	84	70	80	79
Pakistan	71	65	72	73	84	85	77	77	82
Marokko	65	57	68	84	82	75	74	66	68
Gambia	26	52	58	61	78	77	53	100	82
India	71	62	62	71	68	48	64	67	80
Eritrea	64	95	71	70	67	83	93	96	78
Etiopia	50	80	55	80	63	76	33	45	75
Somalia	50	57	68	82	65	86	67	71	75
Irak	69	68	72	83	67	46	57	49	72
Serb-Mont	64	58	44	55	37	44	71	71	82
Chile	43	27	51	48	57	57	57	52	49
Bos-Herc	8	31	45	44	32	58	64	56	58
Iran	53	55	62	57	64	62	59	62	62
Sri Lanka	37	47	59	61	65	73	75	61	68
Kina	75	79	55	48	72	67	53	68	63
Vietnam	33	52	53	69	62	67	73	64	70
Filippinene	47	11	25	65	69	57	67	17	47
Thailand	50	100	25	0	50	50	70	77	68

Tabell 16: Viser henteekteskapene (i prosent) for 1.generasjon menn årene 1996 – 2004. Kilde: HRS

⁹ Dette omfatter bare data for en niårsperiode, og er slik sett usikre tall. Vi er avhengig av data for flere år for å kunne fastslå noe klart mønster.

Tar vi utgangspunkt i de gruppene hvor det er inngått totalt flere enn 200 ekteskap i perioden,¹⁰ har andelen henteekteskap vært høy i hele perioden for spesielt førstegenerasjon menn fra Tyrkia, Pakistan, Marokko og India. For andre grupper synes økningen markant, for eksempel for menn fra Bosnia Hercegovina, Vietnam, Sri Lanka og Somalia. Jf. figur under.

Figur 5: Viser utviklingen hva gjelder 1.generasjonsmennenes henteekteskap (i prosent) for perioden 1996 – 2004 (for 13 av de 18 befolkningsgruppene). Kilde: HRS

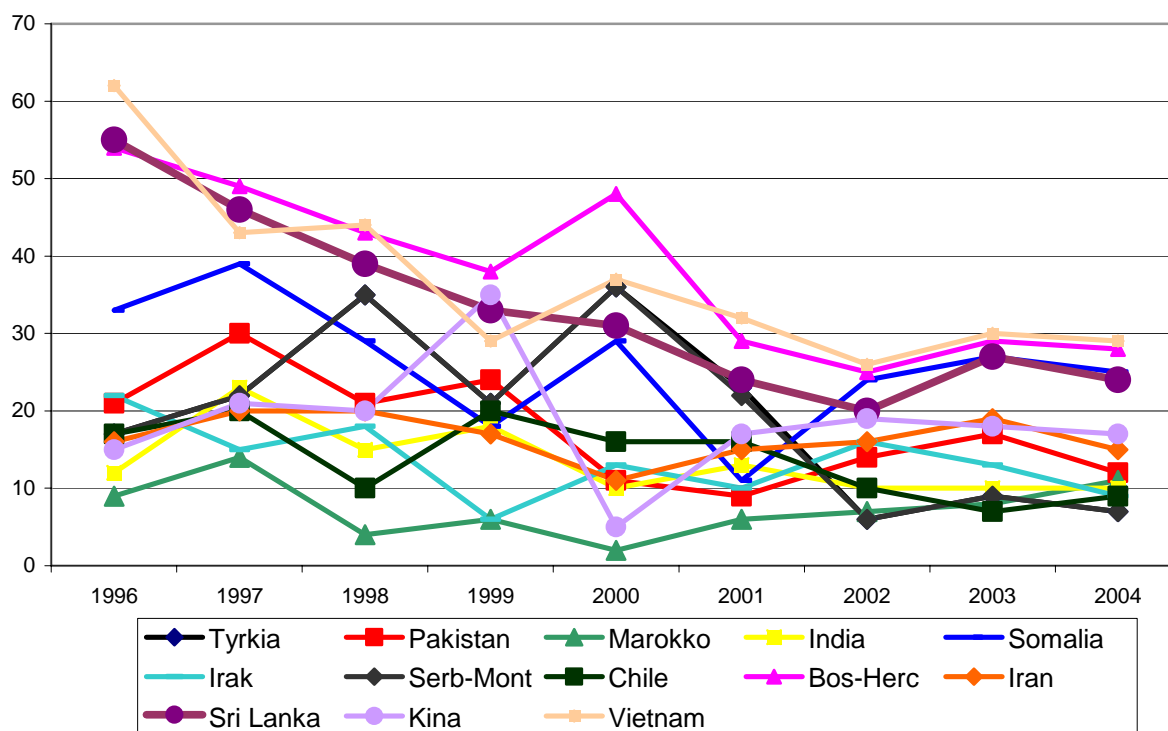
Ekteskap med kvinne av samme opprinnelse bosatt i Norge

Førstegenerasjonsmennene fra Vietnam, Sri Lanka og Bosnia-Hercegovina har inngått flest ekteskap med kvinne av samme opprinnelse, og som allerede var bosatt i Norge. Men for samtlige av disse gruppene er andelen av denne type ekteskap sunket betraktelig i perioden.

For de andre gruppene er det også nedgang i ekteskap med kvinne av samme opprinnelse som er bosatt i Norge, kanskje med unntak av førstegenerasjonsmenn fra Marokko (men andelen er fortsatt lav, i 2003 og 2004 på henholdsvis 8 og 11 prosent).

Jf. figur 6 under.

¹⁰ Vi utelukker da førstegenerasjonsmenn fra Thailand (totalt 49 ekteskap), Gambia (totalt 140 ekteskap), Etiopia (totalt 158 ekteskap), Eritrea (totalt 159 ekteskap) og Filippinene (totalt 165 ekteskap)

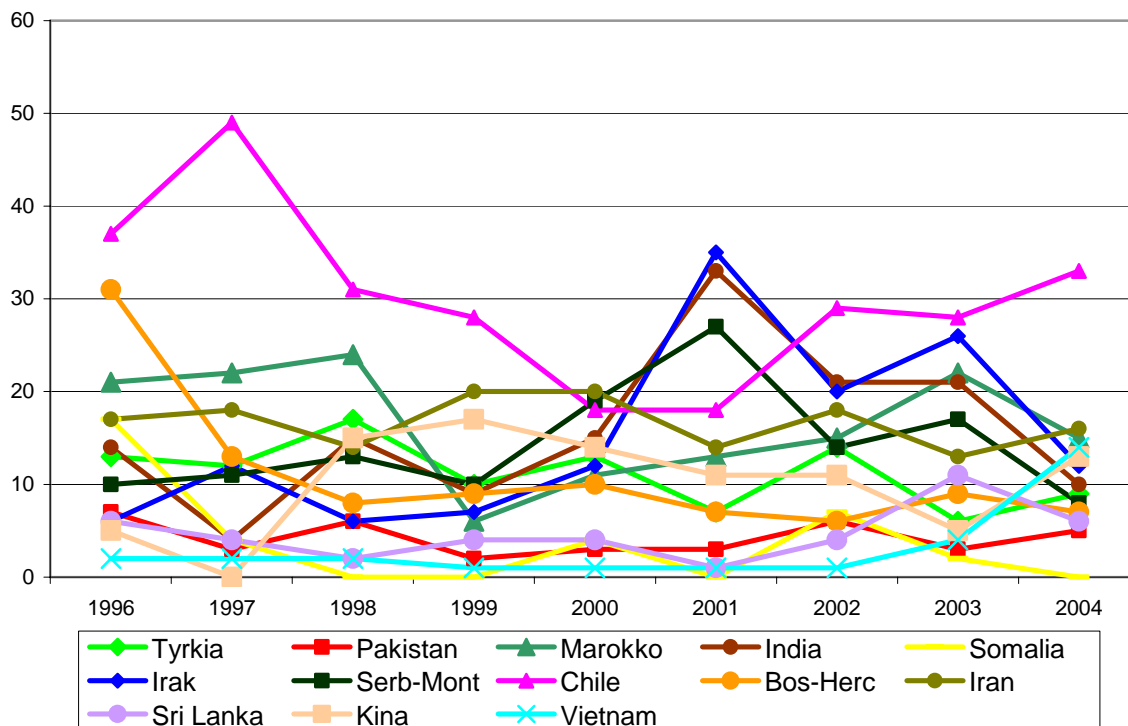
Figur 6: Viser utviklingen i perioden 1996 – 2004 hva gjelder prosentandelen av 1.generasjon menns ekteskap med kvinne av samme opprinnelse som var bosatt i Norge (for 13 av de 18 befolkningsgruppene). Kilde: HRS

Ekteskap med norsk kvinne

Gjennomsnittlig inngikk 11 prosent av førstegenerasjonsmennene ekteskap med norsk kvinne i perioden, hvilket er samme prosentandel som for kvinner hvis vi tar ut filippinske og thailandske kvinner. Totalt utgjør dette 1.197 ekteskap. Tabell 17 viser antall ekteskap i absolutte tall, og figur 7 (under) utviklingen i perioden (prosentandel av ekteskapene).

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Sum	Totalt
Tyrkia	12	11	16	11	8	8	13	5	8	92	838
Pakistan	9	4	7	3	3	4	8	3	5	46	1125
Marokko	12	13	18	4	7	9	9	14	12	98	589
Gambia	7	7	3	6	1	1	3	0	2	30	140
India	6	2	8	4	6	15	12	9	4	66	419
Eritrea	1	0	2	1	0	0	1	0	0	5	159
Etiopia	2	1	0	0	2	4	2	2	0	13	158
Somalia	5	1	0	0	2	0	3	1	0	12	355
Irak	3	6	3	5	7	54	38	43	20	179	965
Serb-Mont	4	5	6	4	36	56	12	13	6	142	809
Chile	13	22	16	11	9	9	20	13	15	128	428
Bos-Herc	20	6	5	7	7	5	7	7	7	71	681
Iran	19	24	18	26	28	19	21	17	23	195	1158
Sri Lanka	9	7	4	7	4	1	4	9	5	50	1193
Kina	1	0	3	4	3	2	4	2	3	22	217
Vietnam	2	3	3	2	1	1	1	5	0	18	1369
Filippinene	1	2	2	2	0	3	2	5	3	20	165
Thailand	1	0	1	1	0	2	3	0	2	10	49

Tabell 17: Viser antall ekteskap (absolutte tall) inngått mellom førstegenerasjonsmann i Norge og etnisk norsk kvinne i perioden 1996 – 2004. Kolonnene til høyre viser summen av ekteskap med norsk kvinne i perioden og totalt inngåtte ekteskap. Kilde: HRS

Figur 7: Viser utviklingen (i prosent) hva gjelder 1.generasjon menn som har inngått ekteskap med etnisk norsk kvinne i perioden 1996 – 2004 (for 13 av de 18 gruppene i utvalget). Kilde: HRS

Førstegenerasjonsmenn fra Vietnam, Pakistan, Somalia og Sri Lanka har inngått færrest ekteskap med norsk kvinne. Mønsteret har ligget på et lavt nivå i hele perioden.

Hva gjelder pakistanske førstegenerasjonsmenn ble det i 2004 inngått 5 ekteskap med norsk kvinne (utgjør 5 prosent), der vi registrerer at gjennomsnittsalderen lå på hele 40,8 år. Dette er den desidert høyeste gjennomsnittsalderen for alle grupper i hele utvalget.

Chilenske førstegenerasjonsmenn gifter seg prosentvis mest med norsk kvinne, i snitt 30 prosent, med en variasjon i perioden fra 49 prosent i 1997 til 18 prosent i 1999 og 2000. For en del av de andre gruppene er variasjonene relativt store innenfor perioden, for eksempel inngikk 19 og 27 prosent av menn fra Serbia-Montenegro ekteskap med norsk kvinne i 2000 og 2001, mot rundt 10 prosent for de andre årene. Også menn fra India hadde et "toppår" i 2001 med 33 prosent ekteskap med norsk kvinne.

Det var også en sterk økning i andelen ekteskap med norsk kvinne inngått av irakiske menn i 2001, 2002 og 2003. Vi ser denne økningen i sammenheng med historikken til denne gruppen. På slutten av 1990-tallet, særlig i 1999, kom det et betydelig antall kurdere fra Nord-Irak som søkte asyl i Norge. Asylsøknadene ble avslått, men frem til februar 2000 ble det gitt opphold på humanitært grunnlag. Etter dette ble praksisen strammet inn, og denne gruppen fikk da midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse uten rett til familiejenforening eller bosettingstillatelse. I juni 2001 ble det vedtatt at ordningen med slike midlertidige og begrensede tillatelser skulle avvikles. Regjeringen mente at å gi midlertidige tillatelser til personer som ikke har et beskyttelsesbehov ville undergrave asylinstituttet. I tillegg forelå det håndfast dokumentasjon på at mange irakere med norske reisedokumenter reiste hjem til Irak på ferie. Da de midlertidige tillatelsene begynte å utløpe i 2001, fremmet de fleste i denne gruppen ny søknad om arbeids- og oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Noen av disse

søknadene ble innvilget, særlig gjaldt dette søknader fra barnefamilier.¹¹ Ettersom tiden gikk og det var vanskelig å få returnert disse asylsøkerne ble det besluttet at de, gitt visse betingelser, skulle få ordinær arbeidstillatelse i Norge. Vår hypotese er at økningen i ekteskap med norske kvinner for årene 2001 – 2003 langt på vei henger sammen med historien over, og at en rekke av ekteskapene kan være proforma.¹²

2.2.2 Ekteskapsmønster og botid

Sammenligner vi gruppenes botid (jf. også tabell 1) med ekteskapsmønsteret til førstegenerasjonsmennene, synes det (som for førstegenerasjonskvinnene) å være liten sammenheng mellom gruppens botid og praksisen med henteekteskap.

Av de førstegenerasjonsmennene som har høyest andel henteekteskap, har de fleste også lang botid i Norge. Unntaket er somaliske førstegenerasjonsmenn, som har en andel henteekteskap på 70 prosent og der 55 prosent av gruppen har bodd i Norge under 5 år.

Opprinnelsesland	Andelen henteekteskap i niårsperioden	Botid i Norge for gruppen	
		Over 5 år	Under 5 år
Eritrea	81 %	77 %	23 %
Tyrkia	76 %	77 %	23 %
Pakistan	75 %	83 %	17 %
Marokko	71 %	81 %	19 %
Somalia	70 %	45 %	55 %

Tabell 18: Viser de fem gruppene som i *størst* omfang inngikk henteekteskap, sammenholdt med botid for samme gruppe. For Eritrea er det kun totalt 159 ekteskap i perioden. Kilde: HRS

Går vi til den andre enden av skalaen, dvs. til de som i minst omfang inngikk henteekteskap, registrerer vi at andelen fortsatt må betegnes som høy (rundt 50 prosent). Den gruppen som har prosentvis lengst botid i Norge er chilenerne, der 90 prosent har bodd her i over 5 år, og av disse har hele 75 prosent bodd her i over 15 år. Halvparten av chilenske menns ekteskap var henteekteskap. Menn fra Bosnia-Hercegovina inngikk henteekteskap i 47 prosent av ekteskapene, der 92 prosent av gruppen har bodd her over 5 år, men av disse har kun 2 prosent bodd her i over 15 år.

Opprinnelsesland	Andelen henteekteskap i niårsperioden	Botid i Norge for gruppen	
		Over 5 år	Under 5 år
Filippinene	45 %	66 %	34 %
Bosnia-Hercegovina	47 %	92 %	8 %
Chile	50 %	90 %	10 %
Serbia-Montenegro	53 %	77 %	23 %
Sri Lanka	58 %	83 %	17 %

Tabell 19: Viser de fem gruppene som i *minst* omfang inngikk henteekteskap, sammenholdt med botid for samme gruppe. For Filippinene er det kun totalt 165 ekteskap i perioden Kilde: HRS

¹¹ Denne historikken er kildebelagt fra KRDs høringsnotat om forslag til endringer i midlertidig forskrift av 24.februar 2005 nr.0165. Datert 13.april 2005.

¹² Ut fra dette regner vi det som sannsynlig at mange av disse ekteskapene vil ende i skilsmisse når "ektemannen" har vært lenge nok i Norge til å få opphold på selvstendig grunnlag (3 år) eller har innfridd muligheter for statsborgerskap (4 år).

2.2.3 Sammendrag førstegenerasjon menn

- Opp mot 87 prosent av førstegenerasjonsmennene i Norge som giftet seg i perioden har inngått ekteskap med kvinne av samme landbakgrunn som dem selv (utgjør 9.278 av 10.817 ekteskap).
- Henteekteskapene, der ekteskapet ble inngått med kvinne i utlandet, hovedsakelig mannens opprinnelsesland, utgjør 62 prosent (6.777 ekteskap). Henteekteskap ble mest praktisert av eritreiske, tyrkiske og pakistanske menn, og minst av menn fra Filippinene, Bosnia-Hercegovina og Chile.
- Førstegenerasjonsmenn fra Filippinene, Sri Lanka, Bosnia-Hercegovina hadde størst prosentandel ekteskap med kvinne av samme opprinnelse som allerede var bosatt her. Færrest slike ekteskap ble inngått av chilenske og marokkanske menn. For alle grupper synes det å være nedgang i denne type ekteskap.
- Gjennomsnittlig ble det inngått 11 prosent ekteskap med norsk kvinne. Flest slike ekteskap er blitt inngått av førstegenerasjonsmenn fra Chile. Færrest ekteskap med norsk kvinne er inngått av førstegenerasjonsmenn fra Vietnam, Pakistan, Somalia og Sri Lanka.
- Botid i Norge synes å ha liten, om noen, innvirkning for førstegenerasjonsmenns ekteskapsmønstre.

Kapitel 3 Ekteskap for etterkommerne (andregenerasjon)

Etterkommerne, eller andregenerasjon, utgjorde per 1. januar 2005 i underkant av 64.000 personer (SSB). Dette er en ung gruppe, der hele 79 prosent er under 16 år. Om lag 17 prosent, eller 11.136 personer, er i aldersgruppen 16 – 29 år.¹³ At denne gruppen er ung, innebærer at det per i dag ikke er så mange av etterkommerne som har inngått ekteskap. Likevel mener vi det er viktig å se på de som allerede har giftet seg, for å undersøke om det avtegner seg et ekteskapsmønster. I tillegg indikerer gruppens unge alder, og tilvekst, at Norge i fremtiden kan stå over et betydelig antall henteekteskaper, herunder også ufrivillige ekteskap.¹⁴

Ekteskapsstatistikken for etterkommerne innbefatter de med foreldre fra Serbia og Montenegro, Tyrkia, Bosnia-Hercegovina, Marokko, Somalia, Sri Lanka, Filippinene, India, Iran, Kina, Pakistan, Vietnam og Chile, totalt 13 land. I perioden fra og med 1996 til og med 2004 ble det inngått totalt 1.656 ekteskap blant andregenerasjon kvinner og menn, men det er stor variasjon blant gruppene. Desidert flest andregenerasjon pakistanere har giftet seg. De står for om lag 64 prosent (totalt 1.061 ekteskap) av samtlige inngåtte ekteskap for de med opprinnelse i de angitte land. Tendensen i statistikken synes imidlertid rimelig klar – *de etterkommerne som har giftet seg, har giftet seg med en av samme opprinnelses som seg selv og majoriteten har inngått henteekteskap, hovedsakelig med ektefelle fra foreldrenes opprinnelsesland, som er kommet hit på familiegjenforening.*

¹³ Per 1. januar 2005 var det 83.291 personer i aldersgruppen 16 – 29 år i førstegenerasjon (utgjør 23 prosent).

¹⁴ I dag bor det om lag 80 000 barn med røtter i land der ekteskap er en kollektivistisk beslutning. Dette er både 1. og 2. generasjon. Vekstraten er på 6 prosent årlig siste årene, noe som betyr at i 2015 har denne gruppen vokst til over 150 000 barn (se Innvandring gjennom ekteskap, HRS R1-2005, side 37-40).

3.1 Ekteskapene til andregenerasjon kvinner

I perioden 1996 – 2004 ble det inngått totalt 964 ekteskap blant andregenerasjon kvinner i vårt utvalg. Fire av opprinnelseslandene, Pakistan, Tyrkia, India og Marokko, står for hele 91 prosent (881 ekteskap) av alle inngåtte ekteskap i utvalget. Vi vil derfor i det følgende forholde oss til etterkommerne fra disse fire landene, som vi sammenligner med ekteskapsmønsteret til førstegenerasjonskvinnene med opprinnelse i samme land.

Desidert flest ekteskap er inngått blant pakistanske andregenerasjonskvinner, som utgjør 67 prosent av utvalget (tilsier 586 ekteskap), deretter følger tyrkiske andregenerasjonskvinner med om lag 20 prosent (172 ekteskap). Andregenerasjon fra India og Marokko inngikk henholdsvis 71 (utgjør 8 prosent av utvalget) og 52 ekteskap (utgjør 6 prosent av utvalget).

Opp mot 95 prosent av etterkommerne i utvalget inngikk ekteskap med person av samme opprinnelse som seg selv. 74 prosent av disse var henteekteskap, mens 21 prosent giftet seg med person av samme landbakgrunn som seg selv som allerede bodde i Norge. Bare 2 prosent giftet seg med en av annen landbakgrunn, og kun 3 prosent giftet seg med norsk mann.

1996-2004	Tot. ant inngåtte ekteskap	Giftet seg med en fra:							
		utlandet ¹⁵		samme landbakgrunn bosatt i Norge		annen landbakgrunn		fra Norge ¹⁶	
2.gen. kvinne fra	881	654	74 %	184	21 %	21	2 %	22	3 %
Tyrkia	172	127	74 %	35	20 %	5	3 %	5	3 %
Marokko	52	37	71 %	12	23 %	1	2 %	2	4 %
India	71	42	59 %	15	21 %	7	10 %	7	10 %
Pakistan	586	448	77 %	122	21 %	8	1 %	8	1 %

Tabell 20: Viser ekteskapsmønsteret (i absolutte tall og prosent) for 2.generasjon kvinner fra Tyrkia, Marokko, India og Pakistan fra og med 1996 til og med 2004. Kilde: HRS

Sammenligner vi disse dataene med førstegenerasjonskvinnene fra samme land, dvs. Tyrkia, Marokko, India og Pakistan, som inngikk ekteskap i samme periode (1996 – 2004), fremkommer at prosentandelen av etterkommerne som har giftet seg med en av samme opprinnelse som seg selv er *større* enn for førstegenerasjon, og *færre* har inngått ekteskap med norsk mann.

1996-2004	Tot. ant inngåtte ekteskap		Giftet seg med en fra:							
	Kvinne fra		utlandet		samme landbakgrunn, bosatt i Norge		annen landbakgrunn		fra Norge	
	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen
	1773	881	71 %	74 %	18 %	21 %	3 %	2 %	7 %	3 %
Tyrkia	557	172	77 %	74 %	13 %	20 %	3 %	3 %	8 %	3 %
Marokko	230	52	65 %	71 %	16 %	23 %	7 %	2 %	12 %	4 %
India	245	71	56 %	59 %	21 %	21 %	7 %	10 %	16 %	10 %
Pakistan	741	586	74 %	77 %	23 %	21 %	1 %	1 %	2 %	1 %

Tabell 18: Viser ekteskapsmønsteret (i prosent) for 1.og 2.generasjon kvinner fra Tyrkia, Marokko, India og Pakistan fra og med 1996 til og med 2003. Kilde: HRS

¹⁵ Ektefellen antas av SSB i de fleste tilfeller å være bosatt i opprinnelseslandet, noe som korresponderer med familiegjennforeningsstatistikk.

¹⁶ I betydningen etnisk norsk, dvs. at både foreldre og besteforeldre er norskfødte.

1. generasjon versus 2. generasjon kvinner

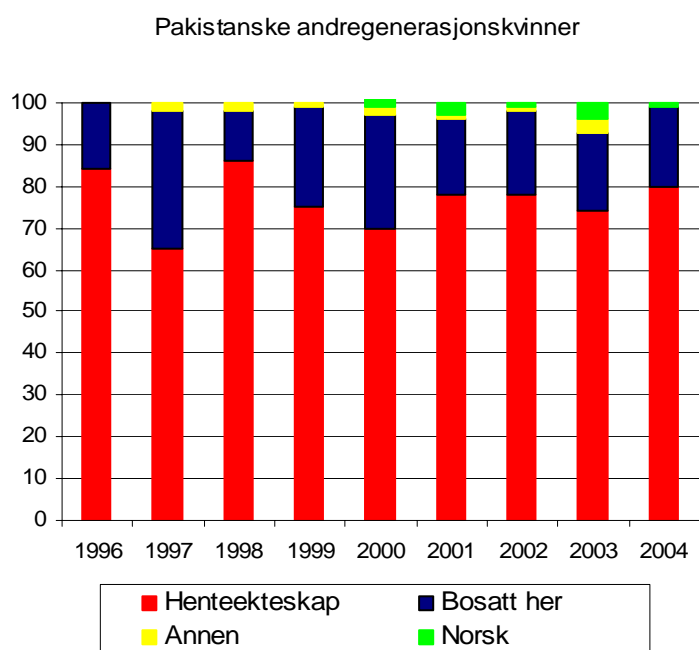
Sammenligningen av ekteskapene inngått av første- og andregenerasjonskvinnene i samme periode (1996 – 2004) viser at:

- 89 prosent av førstegenerasjon kvinner fra Pakistan, Tyrkia, Marokko og India giftet seg med en av samme opprinnelse (hovedsakelig i opprinnelseslandet eller bosatt her), mot hele 95 prosent av andregenerasjonskvinnene med røtter i samme land.
- 71 prosent av førstegenerasjonskvinnene inngikk henteekteskap, mot hele 74 prosent av andregenerasjonskvinnene.
- Prosentandelen som har giftet seg med en av samme opprinnelse som allerede var bosatt i Norge, er større for etterkommerne enn førstegenerasjon (henholdsvis 21 prosent for andregenerasjonskvinnene og 18 prosent for førstegenerasjonskvinnene).
- 7 prosent av førstegenerasjonskvinnene giftet seg med norsk mann, mot bare 2 prosent av etterkommerne.

3.1.1 Endringer i perioden

Gitt at det er inngått relativt få ekteskap blant etterkommerne (jf. at mange i andregenerasjon er under 16 år), er det vanskelig å slå fast eventuelle endringer i denne niårsperioden. For å avdekke eventuelle endringer har vi i det følgende kun tatt utgangspunkt i ekteskapene inngått av etterkommerne til pakistanere og tyrkere. Dette representerer henholdsvis 586 og 172 ekteskap.

Pakistanske andregenerasjonskvinner: Hva gjelder de totalt 586 ekteskapene til andregenerasjon kvinner fra Pakistan har en overveldende majoritet i hele perioden giftet seg med en pakistansk mann, og hovedandelen har inngått henteekteskap (hovedsakelig fra Pakistan). Det ble inngått færrest henteekteskap i 1997, med 66 prosent (33 ekteskap), og desto flere ekteskap samme år med pakistansk mann bosatt i Norge med 33 prosent (16 ekteskap).

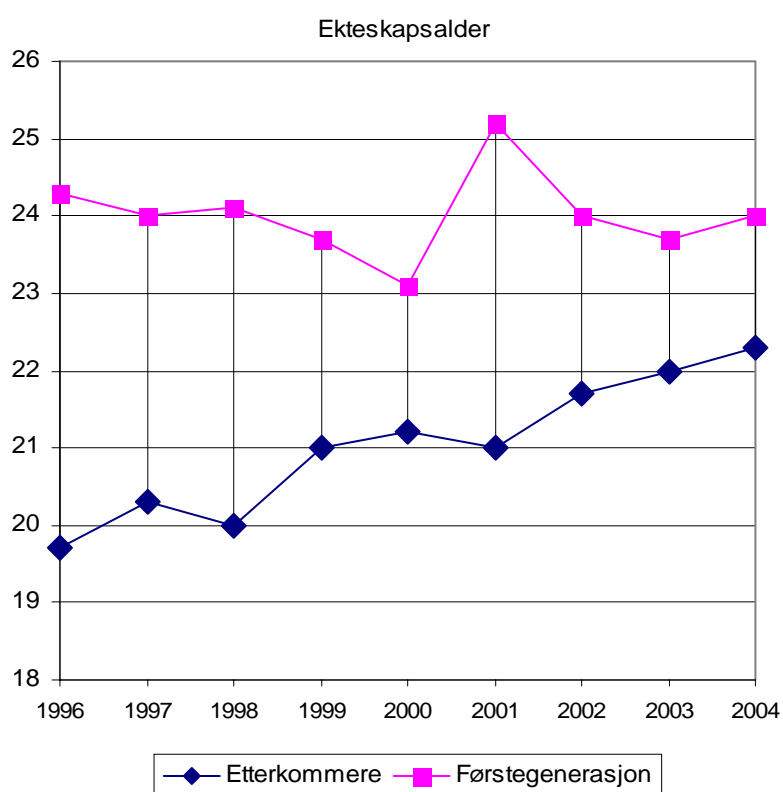

Det mest oppsiktsvekkende er kanskje at det gjennom hele niårsperioden er inngått svært få ekteskap med norsk mann. Vi minner om at dette er kvinner som er født og oppvokst i Norge. I 1996 – 1999 giftet *ingen* norskpakistanske kvinnelige etterkommere seg med norsk mann (av 203 ekteskap i denne perioden). Fra 2000 – 2004 ble det inngått bare 8 ekteskap med norsk mann (av totalt 383 ekteskap). 2003 er det året det ble inngått flest slike ekteskap, med tre ekteskap. I 2004, ble det inngått *ett* ekteskap mellom

norskpakistansk kvinne og norsk mann, av totalt 93 ekteskap blant norskpakistanske andregenerasjonskvinner dette året.

Det er også hevdet at etterkommerne i økende grad vil gifte seg med en av samme opprinnelse som allerede er bosatt i Norge. Knyttet til pakistanske andregenerasjonskvinner, som er den gruppen andregenerasjon som har inngått flest ekteskap og som vi dermed har mest data på, er det ingenting i materialet som tyder på at denne hypotesen stemmer til nå. Andelen ekteskap med pakistansk mann bosatt her er i gjennomsnitt for hele perioden på 21 prosent, men de siste tre årene har denne andelen ligget på henholdsvis 20 prosent, 19,2 prosent og 18,7 prosent.

Hva gjelder alder ved inngåelse av ekteskap, synes det som om denne er økende for andregenerasjonskvinnene. Økningen er størst for ekteskap der andregenerasjonskvinner giftet

seg med pakistansk mann som allerede var bosatt her. I 2004 var gjennomsnittsalderen for ekteskap med pakistansk mann bosatt her på 24,2 år, mens for henteekteskapene var den på 21,8 år. Sammenligner vi med gjennomsnittsalderen for førstegenerasjonskvinnene, er den mer varierende, kanskje noe synkende.

Samtidig kan gjennomsnittlig ekteskapsalder være noe misvisende knyttet til at flere inngår ekteskap i Pakistan før de er fylt 18 år. Statistikk fra den norske ambassaden i Pakistan for perioden 2004 til mai 2005 avdekket at 11

norskpakistanere var *under* 18 år da ekteskapet ble inngått.¹⁷ I tillegg ble det for 2004 avdekket at i 3 av 20 forlovelsessaker (som er grunnlag for søknad om såkalt forlovelsesvisum til Norge) var herboende part mindreårige.¹⁸ Den yngste norskpakistaneren var 14 år.¹⁹

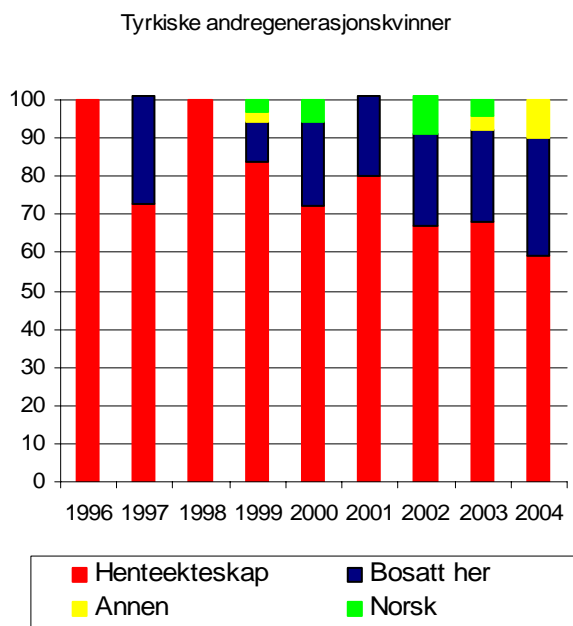
¹⁷ Det ble også avdekket at 14 ektefeller i Pakistan var *under* 18 år.

¹⁸ I tillegg var fem av partene i Pakistan mindreårige.

¹⁹ Barneloven ble endret 19. desember 2003, slik at den nå fastslår at avtaler om ekteskap på vegne av barn er ugyldige. I straffelovens § 220 heter det: Den som inngår ekteskap eller partnerskap med noen som er under 16 år, eller medvirker til dette, straffes med fengsel inntil 4 år. Villfarelse om alder utelukker bare straffskyld dersom ingen uaktsomhet foreligger i så måte. Straff kan falle bort for ektefeller eller partnere som er omtrent jevnbyrdige i alder og utvikling.

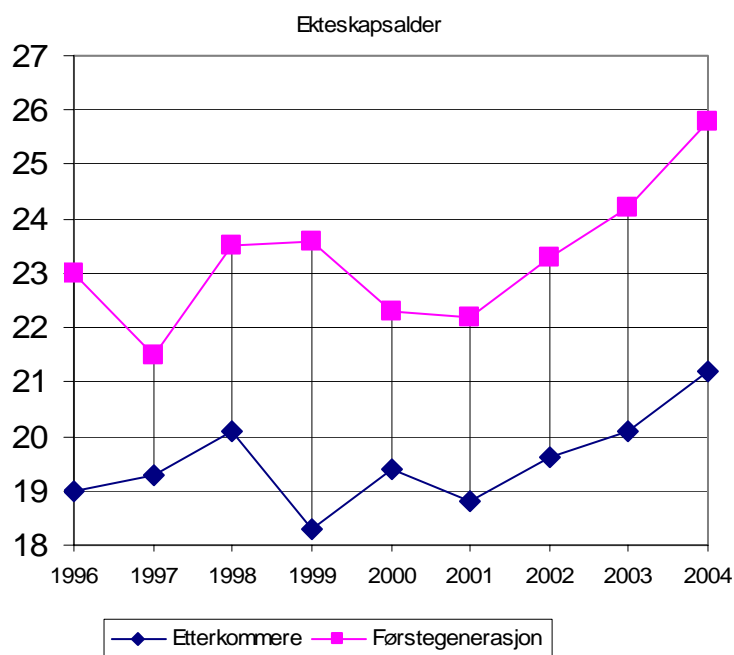
Tyrkiske andregenerasjonskvinner: I perioden 1996 – 2004 ble det inngått 172 ekteskap blant tyrkiske andregenerasjonskvinner, som er et relativt beskjedent datagrunnlag. I tillegg gir det prosentvise store utslag, da det innfor hvert år er få ekteskap. Materialet avdekker at av de ekteskapene som er inngått, har de fleste giftet seg med en av samme opprinnelse som seg selv, og majoriteten har inngått henteekteskap.

Som for pakistanske andregenerasjonskvinner er det svært få tyrkiske andregenerasjonskvinner som inngår ekteskap med norsk mann.

I 1996 og 1997 var samtlige ekteskap henteekteskap, men dette utgjør bare henholdsvis 4 og 11 ekteskap. 1999 er det året da det ble inngått flest ekteskap (med 31), der 84 prosent (26 ekteskap) var henteekteskap og 10 prosent (3 ekteskap) med tyrkisk mann som allerede var bosatt i Norge. Samtidig kan det synes som om en økende andel av tyrkiske andregenerasjonskvinner gifter seg med tyrkisk mann som allerede bor i Norge. I gjennomsnitt utgjør disse ekteskapene 20 prosent, der andelen de siste tre årene har ligget på 23,8 prosent, 24 prosent og 31 prosent. Denne økningen finner vi igjen som avtakende henteekteskap, som i snitt ligger på 74 prosent, men de siste tre årene på 66,7 prosent, 68 prosent og 58,6 prosent.

Det er inngått få ekteskap med norsk mann, i snitt 3 prosent, som tilsier 5 ekteskap for hele perioden. I 2002 ble det inngått to ekteskap med norsk mann (av totalt 21 ekteskap dette året). I 2004 ble det inngått 29 ekteskap – ingen med norsk mann.

Gjennomsnittlig ekteskapsalder for tyrkiske andregenerasjonskvinner er noe mer varierende enn for pakistanske andregenerasjonskvinner, men det kan synes som om den er økende. Økningen synes først og fremst å gjøre seg gjeldende for de ekteskapene som inngås med tyrkisk mann bosatt i Norge. I 2004 var denne på 22 år, mot 20,6 år for henteekteskapene.

Sammenligner vi med tyrkiske førstegenerasjonskvinner, synes også deres ekteskapsalder å øke.

3.1.2 Sammendrag andregenerasjon kvinner

- Opp mot 95 prosent av andregenerasjonskvinnene inngikk ekteskap med mann av samme landbakgrunn som dem selv (utgjør 838 ekteskap).
- 74 prosent inngikk henteekteskap.
- Kun 3 prosent av ekteskapene var med norsk mann. I 2004 ble det ikke inngått noen ekteskap med norsk mann blant tyrkiske andregenerasjonskvinner. Mens det kun ble inngått ett ekteskap mellom pakistansk andregenerasjonskvinne og norsk mann.
- Prosentvis giftet *flere* kvinner i andregenerasjon enn i første generasjon seg med mann av egen landbakgrunn, og *flere* i andregenerasjon inngikk henteekteskap. Samtidig giftet prosentvis *færre* i andregenerasjon seg med etnisk norsk mann.
- Andregenerasjon kvinner er unge når de inngår ekteskapet, men alderens kan synes svakt stigende.

3.2 Ekteskapene til andregenerasjon menn

I perioden 1996 – 2004 ble det inngått totalt 692 ekteskap blant andregenerasjon menn i vårt utvalg. Dette innebærer at det er inngått færre ekteskap blant mannlige enn kvinnelige etterkommere. Tre av opprinnelseslandene, Pakistan, Tyrkia og India står for hele 90 prosent (622 ekteskap) av alle inngåtte ekteskap i utvalget. Vi vil derfor i det følgende forholde oss til etterkommerne fra disse tre landene, som vi sammenligner med ekteskapsmønsteret til første generasjonsmennene med opprinnelse i samme land.

Desidert flest ekteskap er inngått blant pakistanske andregenerasjonsmenn, som utgjør 76 prosent av utvalget (tilsier 475 ekteskap), deretter følger tyrkiske andregenerasjonsmenn med om lag 15 prosent (96 ekteskap). Andregenerasjonsmenn fra India inngikk 51 ekteskap i perioden, som utgjør 8 prosent av utvalget. Opp mot 95 prosent av andregenerasjonsmennene i utvalget inngikk ekteskap med person av samme opprinnelse som seg selv (som er samme andel som for andregenerasjons kvinner). 75 prosent av disse var henteekteskap, mens 20 prosent giftet seg med kvinne av samme landbakgrunn som seg selv som allerede bodde i Norge. Bare 3 prosent giftet seg med ei av annen landbakgrunn, og kun 2 prosent giftet seg med norsk kvinne.

1996-2004	Tot. ant inngåtte ekteskap	Giftet seg med ei fra:							
		utlandet ²⁰		samme landbakgrunn bosatt i Norge		annen landbakgrunn		fra Norge ²¹	
2.gen. mann fra	622	464	75 %	124	20 %	20	3 %	14	2 %
Tyrkia	96	67	67 %	22	23 %	3	3 %	4	4 %
India	51	37	73 %	9	18 %	2	4 %	3	6 %
Pakistan	475	360	76 %	93	20 %	15	3 %	7	1 %

Tabell 20: Viser ekteskapsmønsteret (i absolutte tall og prosent) for 2.generasjon menn fra Tyrkia, India og Pakistan fra og med 1996 til og med 2004. Kilde: HRS

²⁰ Ektefellen antas av SSB i de fleste tilfeller å være bosatt i opprinnelseslandet, noe som korresponderer med familiegjenforeningsstatistikk.

²¹ I betydningen etnisk norsk, dvs. at både foreldre og besteforeldre er norskfødte.

Sammenligner vi disse dataene med førstegenerasjonsmennene fra samme land, dvs. Tyrkia, India og Pakistan, som inngikk ekteskap i samme periode (1996 – 2004), fremkommer at prosentandelen av etterkommerne som har giftet seg med ei av samme opprinnelse som seg selv er *større* enn for førstegenerasjon, og *færre* har inngått ekteskap med norsk kvinne. (Dette er samme mønster som for kvinnene).

1996-2004	Giftet seg med ei fra:									
	Tot. ant inngåtte ekteskap		utlandet		samme landbakgrunn, bosatt i Norge		annen landbakgrunn		fra Norge	
	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen	1.gen	2.gen
Mann fra	2382	622	74 %	75 %	14 %	20 %	3 %	3 %	9 %	2 %
Tyrkia	838	96	76 %	67 %	10 %	23 %	3 %	3 %	11 %	4 %
India	419	51	65 %	73 %	14 %	18 %	5 %	4 %	16 %	6 %
Pakistan	1125	475	75 %	76 %	18 %	20 %	2 %	3 %	4 %	1 %

Tabell 18: Viser ekteskapsmønsteret (i prosent) for 1. og 2. generasjon menn fra Tyrkia, Marokko, India og Pakistan fra og med 1996 til og med 2004. Kilde: HRS

1. generasjon versus 2. generasjon menn

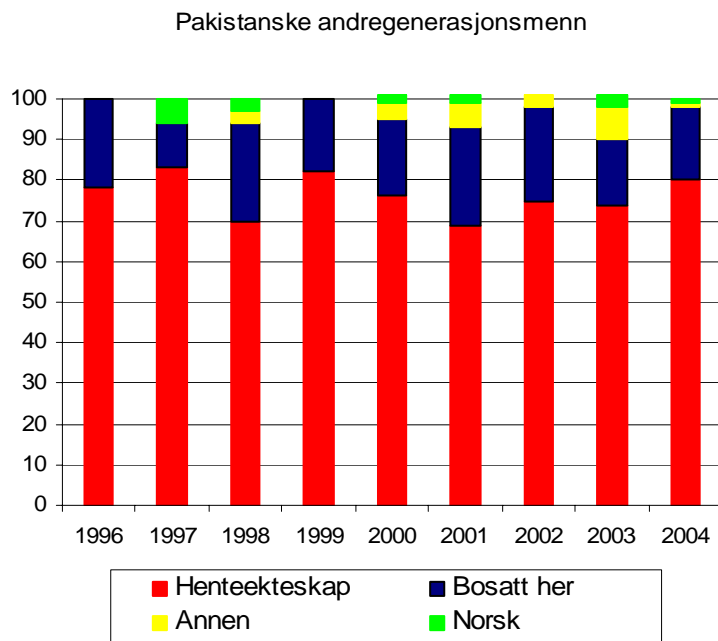
Sammenligningen av ekteskapene inngått av første- og andregenerasjonsmennene i samme periode (1996 – 2004) viser at:

- 88 prosent av førstegenerasjon menn fra Pakistan, Tyrkia og India giftet seg med ei av samme opprinnelse (hovedsakelig i opprinnelseslandet eller bosatt her), mot hele 95 prosent av andregenerasjonsmennene med røtter i samme land.
- 74 prosent av førstegenerasjonsmennene inngikk henteekteskap, mot 75 prosent av andregenerasjonsmennene.
- Prosentandelen som har giftet seg med en av samme opprinnelse som allerede var bosatt i Norge, er større for etterkommerne enn førstegenerasjon (henholdsvis 20 prosent for andregenerasjonsmennene og 14 prosent for førstegenerasjonsmennene).
- 9 prosent av førstegenerasjonsmennene giftet seg med norsk kvinne, mot bare 2 prosent av andregenerasjonsmennene.

3.2.1 Endringer i perioden

Gitt at det er inngått relativt få ekteskap blant etterkommerne (jf. at mange i andregenerasjon er under 16 år), er det vanskelig å slå fast eventuelle endringer i denne niårsperioden. For å avdekke eventuelle endringer, har vi i det følgende kun tatt utgangspunkt i ekteskapene inngått av etterkommerne til pakistanere og tyrkere. Dette representerer henholdsvis 475 og 96 ekteskap.

Pakistanske andregenerasjonsmenn: Hva gjelder de totalt 475 ekteskapene til andregenerasjon menn fra Pakistan har en overveldende majoritet i hele perioden giftet seg med en pakistansk kvinne, og hovedandelen har inngått henteekteskap (hovedsakelig fra Pakistan). Færrest henteekteskap ble inngått i 1998, med 70 prosent (26 ekteskap), og desto flere ekteskap samme år med pakistansk kvinne bosatt i Norge med 24 prosent (9 ekteskap).

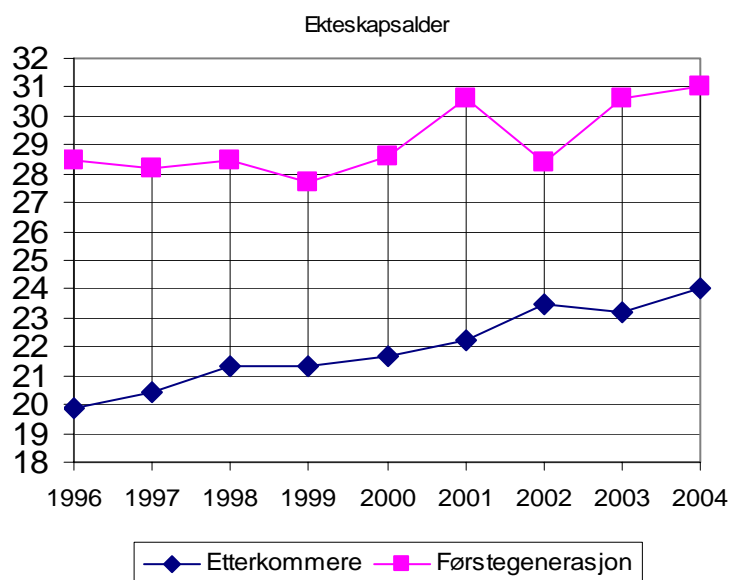

Det mest oppsiktsvekkende er kanskje at det gjennom hele niårsperioden er inngått svært få ekteskap med norsk kvinne. Vi minner om at dette er menn som er født og oppvokst i Norge. I 1996 og 1999 giftet ingen norskpakistanske menn seg med norsk kvinne (av 55 ekteskap).

Totalt er det bare inngått 7 ekteskap med norsk kvinne, "flest" i 2003 med 2 ekteskap. I 2004 ble det inngått ett ekteskap mellom norsk-pakistansk mann og norsk kvinne av totalt 100 giftermål.

Andelen som har giftet seg med pakistansk kvinne som allerede er bosatt i Norge, har ikke økt i perioden. I gjennomsnitt for hele perioden er den på 20 prosent, der den de tre siste årene har ligget på henholdsvis 22,8 prosent, 15,8 prosent og 18 prosent.

Hva gjelder alder ved inngåelse av ekteskap synes det som om denne er økende for andregenerasjonsmennene. Som for kvinnene er økningen høyest for de ekteskapene der

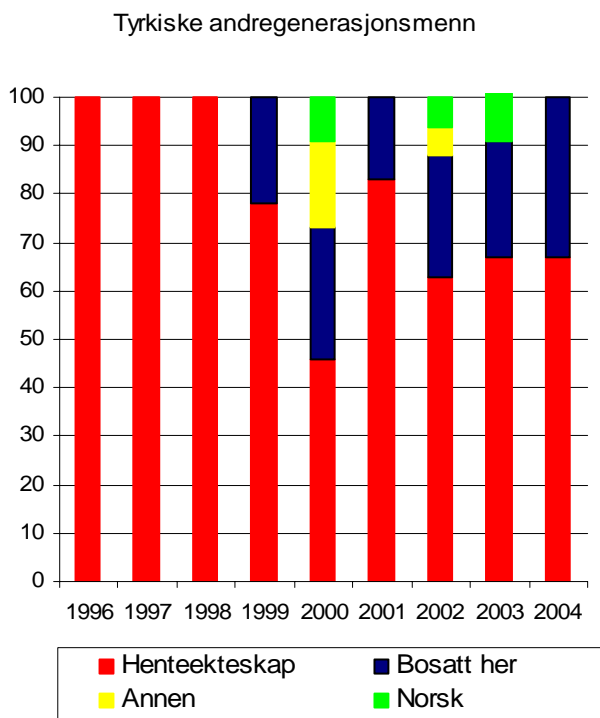
andregenerasjonsmennene giftet seg med pakistansk kvinne som allerede var bosatt her. I 2004 var gjennomsnittsalderen for ekteskap med pakistansk kvinne bosatt her på 25,3 år, mens for henteekteskapene var den på 23,7 år.

Sammenligner vi med gjennomsnittsalderen for førstegenerasjonsmennene, registrerer vi at den er betraktelig høyere, og kanskje også stigende.

(Vi minner om det problematiske med gjennomsnittsalder knyttet til at flere gifter seg i Pakistan før de er 18 år, jf. omtale i pkt.2.3.2, og også at norskpakistanske menn helt opp mot 60 år henter ny ektefelle i Pakistan og dermed drar opp gjennomsnittsalderen til gruppen som sådan).

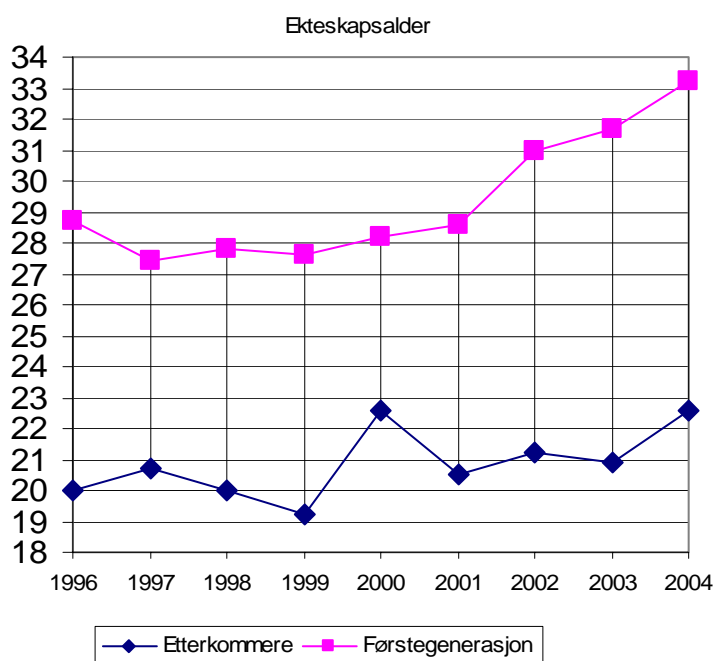
Tyrkiske andregenerasjonsmenn: I perioden 1996 – 2004 ble det inngått 96 ekteskap i tyrkiske andregenerasjonsmenn, som er et beskjedent datagrunnlag. I tillegg gir det lave datamaterialet prosentvis store utslag, da det innfor hvert år er få ekteskap.

Det foreliggende materialet forteller at av de ekteskapene som er inngått, har de fleste giftet seg med ei av samme opprinnelse som seg selv, og majoriteten har inngått henteekteskap. Som for pakistanske andregenerasjonsmenn (og kvinnene) er det svært få tyrkiske andregenerasjonsmenn som har inngått ekteskap med norsk ektefelle.

I 1996 - 1998 var samtlige ekteskap henteekteskap, med dette utgjør bare til sammen 9 ekteskap. Det kan synes som om en økende andel av tyrkiske andregenerasjonsmenn gifter seg med tyrkisk kvinne som allerede bor i Norge, hvilket er samme mønster for andregenerasjon tyrkiske kvinner. I gjennomsnitt utgjør disse ekteskapene 23 prosent, som de siste tre årene har ligget på 25 prosent, 23,8 prosent og 33,3 prosent. Denne økningen finner vi igjen som avtakende henteekteskap, som i snitt ligger på 70 prosent, men de siste tre årene på 62,5 prosent, og 66,7 prosent for 2003 og 2004.

Heller ikke andregenerasjon tyrkiske menn gifter seg med norsk kvinne, det er inngått totalt 4 ekteskap med norsk kvinne i hele niårsperioden. I 2004 ble det ikke inngått noen ekteskap med norsk kvinne.

Gjennomsnittlig ekteskapsalder for tyrkiske andregenerasjonsmenn synes svakt økende, men er fortsatt relativt lav.

Sammenligner vi med tyrkiske førstegenerasjonsmenn, synes også deres ekteskapsalder å øke. I 2004 lå den på hele 33,2 år. (Dette kan henge sammen med skilsmisse og gjengifting).

3.2.2 Sammendrag andregenerasjon menn

- Opp mot 95 prosent av andregenerasjonsmennene inngikk ekteskap med kvinne av samme landbakgrunn som dem selv (utgjør 588 ekteskap).
- 75 prosent inngikk henteekteskap.
- Kun 2 prosent av ekteskapene var med norsk kvinne. I 2004 ble det ikke inngått noen ekteskap med norsk kvinne av tyrkiske andregenerasjonsmenn og ett ekteskap mellom pakistansk andregenerasjonsmann og norsk kvinne.
- Prosentvis giftet *flere* menn i andregenerasjon enn i førstegenerasjon seg med kvinne av egen landbakgrunn, og *flere* i andregenerasjon inngikk henteekteskap. Samtidig giftet prosentvis *færre* i andregenerasjon seg med etnisk norsk kvinne.
- Andregenerasjon menn er unge når de inngår ekteskapet, men ekteskapsalderen kan synes noe stigende.

Kapitel 4 Nye fenomen

I både boken *Feminin integrering – utfordringer i et fleretnisk samfunn* (2003), rapporten *Norske barn i utlandet – ute av syne, ute av sinn* (2004), rapporten *Innvandring gjennom ekteskap* (mai 2005), og rapporten *Gift til Norge med slektning* (oktober 2005), har vi pekt på en rekke moment som sannsynliggjør at særlig de transnasjonale/-kontinentale ekteskapsinngåelsene blant de unge er beheftet med ufrivillighet, altså at giftermålene etter norsk lov er tvangsekteskap.

Kort skissert handler dette blant annet om:

- ung alder ved ekteskapsinngåelsen, og dess yngre man er, dess vanskeligere kan det være å stå i mot press og tvang fra nær familie,
- betydelig utbredelse av ekteskap med slektning (kun dokumentert blant pakistanere i Norge, men forventes, og erfares, at også er utbredt i andre grupper, som irakere, marokkanere, og kurdere med flere). Internasjonal dokumentasjon underbygger at ufrivillighetsaspektet er sterkere jo nærrere partene er i slekt, særlig grunnet lojalitet, og motsatt, at når man ikke er i slekt er det lettere å avslå forespørsel om giftermål grunnet svake lojalitetsbånd,
- unge som er født og oppvokst her, skulle man forvente naturlig fant partner her som de har en noenlunde samme bakgrunn og fellesskap med,
- avstanden kulturelt er stor mellom Norge og land i den ikke-vestlige verden, og fellesskapet mellom partner her og i opprinnelseslandet skulle forventes å være svakt,
- kjærlighet, forelskelse og romanse er et universelt fenomen, mens disse henteekteskapene stort sett er initiert av familiene til de unge (jf. blant annet statistikk fra ambassaden i Pakistan),
- økonomiske aspekt, dvs. at giftermålet handler ofte om å (særlig) hjelpe slektninger til bosetting i en moderne velferdsstat.

De nevnte problemstillingene har vært, og er fremdeles, gjennomgående trekk etter at andregenerasjon/etterkommerne begynte å gifte seg. Men særlig det siste halve året er vi gjort oppmerksomme på to nye negative konsekvenser knyttet til ufrivillige ekteskapsinngåelser.

4.1 23-årsgrensen sender de unge ut av utdanning

1.november 2003 innførte daværende regjering et absolutt underholds krav for de under 23 år, knyttet til å kunne hente ektefelle til Norge: ”Endringen innebærer at det innføres, eller ikke unntas fra, et krav om underhold ved familiejenforening med ektefelle eller samboer der en av partene er under 23 år,” heter det i Kommunal- og regionaldepartementets nyhetsbrev (Nr. 35, 15. oktober 2003). Kravet ble satt til en inntekt tilsvarende 1G, dvs. i overkant av 160 000 kroner i årlig inntekt. Ideen var at dette kravet ville få familiene til å utsette giftermål til de unge var blitt nettopp 23 år – altså holde dem på skolebenken og også beskytte dem mot ufrivillige ekteskap i ung alder.

HRS, og flere andre aktører innen integreringsfeltet, advarte Regjeringen mot mulige negative konsekvenser, da særlig at unge kunne risikere å bli tatt ut av skolegang og utdanning for å måtte regelrett ”finansiere sitt eget tvangsekteskap”, dvs at de pålegges av sine egne å avslutte utdanning for å arbeide og innfri underholds kravet slik at nyetablert ektefelle snarest mulig kan få oppholdstillatelse i Norge. Effekten kunne altså bli stikk motsatt av Regjeringens intensjon, advarte vi.

HRS kjenner konkret til flere unge, særlig kvinner, som har fått føle denne negative konsekvensen. Typisk settes de til lavtlønnsarbeid i butikker, kiosker, eller som ufaglærte barnehageassistenter, dette fordi de ikke er kvalifisert utdanningsmessig til annet arbeid. Andre settes til arbeid i familiebedrifter, eller deres familie, som er selvstendig næringsdrivende, kan også produseres falske lønns slipper slik at den unge tilsynelatende innfrir underholds kravet.

Også fra skolehold rapporteres det om (særlig) unge kvinner som tas ut av skolegang i alderen rundt 18 år, eller de får ikke fortsette utdanning etter avsluttet videregående skole. **Fremlagt statistikk her for 2004, altså det første hele året den nye regelen har vært i funksjon, viser også at det er ingen tendens til nedgang i antall ekteskapsinngåelser i sentrale grupper av etterkommerne, både jenter og gutter, slik den daværende regjeringen forventet ved endringen av underholds kravet.** Med tanke på hvor avgjørende utdanning er for den enkeltes fremtid og muligheter på arbeidsmarkedet, og for integreringen generelt, mener vi å ha belegg for å hevde at 23-årsregelen heller har hatt en integreringshemmende effekt.

Skal underholds krav ha en effekt, bør det gjelde for alle ved nyetablerte ekteskap.²² Vi mener også kravet bør skjerpes slik at man stimulerer de unge til å ta høyere utdanning og dermed ikke ender opp i lavtlønnsarbeid, som vil medvirke til utvikling av sosiale underklasser basert på nasjonale røtter. Dessuten bør det settes et krav om å ha vært i arbeid i de siste tre til fire årene,²³ noe som vil øke ekteskapsalderen, og derav også beskytte langt flere mot ufrivillige giftermål.²⁴

²² Eksempelvis bør flyktninger som allerede er gift ved ankomst til Norge unntas fra kravet.

²³ I dag innebærer underholds kravet for de under 23 år at de må ha vært i jobb i seks måneder for å kunne hente ektefelle til Norge.

²⁴ Dette er bare ett tiltaksområde knyttet til ufrivillige giftermål. Se ”pakken” tiltaksforslag i rapporten som er tilgjengelig på www.rights.no, *Innvandring gjennom ekteskap* (s.75 – 77, mai 2005).

4.2 Tvinges inn i flerkoneri

Hvor fastlåste unge menn kan være i ufrivillige ekteskap, mener vi er underkommunisert i norsk offentlighet. Det typiske eksemplet i denne sammenhengen er en ung mann som er tvunget inn i ekteskap med en kusine i opprinnelseslandet. Hun er hentet hit, og for familien her er det ofte et sentralt motiv at hun skal bidra som er arbeidsressurs i storfamilien. Gitt de sterke lojalitetsbåndene i storfamilien, som ytterligere forsterkes ved slektskapsekteskap, opplever mange unge menn det som umulig å bryte ut av ekteskapet. De makter rett og slett ikke å ta de åpenbare konfliktene i både storfamilien her og i opprinnelseslandet, som de vet vil komme dersom de prøver å skille seg. Det må også anføres at i slike ufrivillige slektskapsekteskap, er det vanlig at det raskt kommer familieforøkelse. Å binde de ufrivillige partene sterkere sammen gjennom at de får barn, er også ofte en del av presset og tvangen som storfamilien utøver ved tvangsekteskap. Felles barn vanskeliggjør skilsmisse.

Jamfør at kjærlighet, forelskelse og romanse er universelle følelser, registrerer HRS flere og flere unge menn i nevnte situasjon som aktivt søker etter en andre kone her i Norge, typisk en av samme bakgrunn nasjonalt, men ikke nødvendigvis. Når andrekonen er av samme nasjonalitet, er det vanligst at hun er skilt etter et ufrivillig ekteskap eller at hun er integrert bedre enn gjennomsnittet av ikke-vestlige i Norge, og slik sett har større bevegelsesfrihet og innflytelse over eget dagligliv. Vår erfaring gjennom samtlige tilfeller vi kjenner til, er at disse unge kvinnene enten er under utdanning eller i jobb.

En av de unge kvinnene som er i tett kontakt med HRS, født i Norge av pakistanske foreldre, har bare i løpet av det siste året fått tre tilbud (!) av norskpakistanske menn om å bli andrekone. Samtlige menn er tvangsgiftet med sin pakistanske kusine. Bare i den begrensede omgangskretsen til denne kvinnen er der mer enn en håndfull likende tilfeller. En annen kvinne, også hun er født i Norge av pakistanske foreldre, har allerede inngått et ekteskap som kone nr. 2. Hennes ektemann er fra før gift og har barn med sin kusine fra Pakistan.

Å praktisere flerkoneri for muslimer i Norge er enkelt, da det i følge kilder i aktuelle miljøer, er lett å få en ekteskapsvelsignelse av religiøse forkynnere i ulike moskeer i Norge. For en troende muslim er en slik velsignelse mer forpliktende som ekteskapspakt enn en norsk ekteskapskontrakt.²⁵ Men dagliglivet i flerkoneri er ikke enkelt, forteller de berørte. Den unge mannen blir pendlende mellom bostedene til kone 1 og 2. Han slites hva gjelder lojalitet, prioritering av tid og økonomi. Når barn er født i begge ekteskap,²⁶ skaper dette ytterligere konflikter: hans lojalitet, kjærlighet og bruk av ressurser på barn han har med den han elsker og den han er tvunget til samliv med, settes ytterligere på prøve. Som regel vet kone 1 og 2 om hverandre, og det fortelles at det utspiller seg en form for konkurranse om å kapre ektemannens tid, oppmerksomhet, penger og lojalitet. Mannen kommer i en situasjon der han daglig er i konflikter med sine nærmeste og med seg selv.

Det finnes ingen forskning eller statistikk på utbredelsen av dette fenomenet. Men at unge menn og kvinner opplever seg tvunget inn i flerkoneri, synes for oss å være en logisk konsekvens av tvangen om å holde ut i ufrivillige ekteskap – en tvang som vi erfarer kan være vel så sterk som tvangen om å inngå et ekteskap.

²⁵ Denne praksisen er fylldig omtalt i boken *Feminin integrering* (2003) i kapittel 9, "Lovlig" diskriminering.

²⁶ Andrekonen er selvsagt ikke registrert gift med vedkommende mann, og når hun eventuelt får barn, oppgis far som ukjent, og hun registreres som enslig forsørger. Med andre ord: en økonomisk "gevinst" som gjerne ikke er tilsiktet.